

HÍRADÓ

XX. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM

ÁRA: 1.50 FORINT

1976. MÁRCIUS 20.

A bonni szövetségi tanács egyhangúlag elfogadta a lengyel—nyugatnémet megállapodásokat

A Bundesrat (szövetségi tanács) egyhangúlag megszavazta a múlt év októberében aláírt lengyel—nyugatnémet megállapodást, amely ezzel törvényerőre emelkedett. Ily módon hatályba lépett az a másik egyezmény is, amelynek értelmében az NSZK egymilliárd márka hitelt nyújt Lengyelországnak. Lengyelország hozzájárul ahhoz, hogy négy év alatt 120—125 ezer német nemzetiségű lengyel állampolgár áttelepüljön az NSZK-ba.

Hans Filbinger, baden-württembergi tartományi miniszterelnök a lengyel kormányának az egész komplexummal kapcsolatos felvilágosításait az ellenzéki CDU—CSU nevében kielégítőnek nevezte. A vitában Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter bevezetője után felszólalt a többi között Helmut Schmidt kancellár és Helmut Kohl, az ellenzéki pártok kancellárjelöltje.

A vitát követő szavazáson mind az SPD—FDP, mind a CDU—CSU által kormányzott

tartományok képviselői megszavazták az egyezményt. Közvetlenül a szavazás után Franz Josef Strauss szövetségi bajor CSU-vezér heves támadást intézett a Bundesrat döntése ellen. Strauss magatartásából láthatóan a következő napokban ismét kiéleződnek az uniópártok belső ellentétei.

Helmut Schmidt szövetségi kancellár táviratban tájékoztatta Edward Giereket, a LEMP KB első titkárát, a lengyel—nyugatnémet megállapodások ratifikálásáról. —Ezzel lehetővé vált — mutatótt rá Schmidt —, hogy a szerződések életbe lépjenek.

A nyugatnémet kormányfő meleg köszönetet mondott Giereknek és a lengyel vezetőknél, hogy — mint a kancellár írta — „a mindnyájunk számára nehéz helyzetben” megértést tanúsított a szövetségi kormány irányában. Kifejezte meggyőződését, hogy a megállapodások életbe lépése tovább vezérli a két országot a gyümölcsöző és baráti együttműködés útján.

meréssel adózik a szövetségi kormánynak és a koalíciós pártoknak, hogy sikerre juttatták a szerződéseket. Az egyetlen kivétel a nagytölke lapja, a konzervatív Frankfurter Allgemeine Zeitung, amely Helmut Kohl CDU-elnök diadalát véli kiolvasni abból, hogy a szövetségi tanácsban egyöntetű igen született.

A Neue Ruhr Zeitung vezércikke megállapítja viszont, hogy „a józan értelem diadalmaszkodott”. A lap méltatja Genscher külügyminisztert, aki sokat tett azért, hogy áthidalja a koalíció és az ellenzék ellentéteit.

A müncheni Süddeutsche Zeitung üdvözli, hogy a nyugatnémet politikusok hallgattak a józan ész szavára. A lap rámutat: „Lengyelországban — amely oly sokat szenvedett a németektől — érthetően nagyobb az érzékenység az NSZK iránt, mint máshol. Ezért időszerűek és illőek voltak azok a köszönő szavak, amelyek a szövetségi tanácsban elhangzottak. Gierek urat már meghívtuk látogatásra a szövetségi köztársaságba. Most szívünkben várjuk.”

Katonai hatalomátvétel Libanonban

Aziz Ahdab tábornok, a bejrúti helyőrség parancsnoka televíziós beszédében bejelentette, hogy a libanoni hadsereg magához ragadta a hatalmat az országban. A tábornok felszólította az elnököt és a kormányfőt, hogy nyújtsák be lemondásukat, s kijárási tilalmat rendel el. A hadsereg egységei ellenőrzésük alá vonták a főváros stratégiai fontosságú épületeit.

A katonai hatalomátvétel közvetlen előzménye: nagyarányú lázadás robbant ki a libanoni hadseregben. A magukat a „Libanoni Arab Hadseregnek” nevező lázadók eredeti követelése az volt, hogy „teremtsek egyenlőséget a hadseregben belül is a keresztények és a háttérbe szorított mohamedánok között”.

Aziz Ahdab tábornok televíziós beszédében ideiglenes katonai kormányzónak nevezte magát és azt mondta, hogy „minden erejéből támogatja a testvéri szíriai kezdeményezést, amely az országot meg akarja menteni a katasztrofális válságtól” s bejelentette, hogy „elkötelezi magát a libanoni hatóságok és a palesztin erők között létrejött megállapodások mellett”.

EMLEKEZÜNK...

A magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulóján 1919. március 21-re emlékezünk — Pór Bertalan festőművész korabeli plakátjával.

A Pravda állásfoglalása az Angolának nyújtott szovjet segítséggel kapcsolatos ferdtésekről

A Pravda az angolai helyzettel foglalkozó cikkében érinti azokat a kijelentéseket is, amelyeket Kissinger amerikai külügyminiszter tett a közelmúltban San Franciscóban, ahol az afrikai ország belügyeibe való beavatkozással vádolta a Szovjetuniót. A szovjet lap megállapítja, a külügyminiszter ezúttal sem a tényeket, sem a logikát nem vette figyelembe: egyenlőségjelet vont az Angolai Népi Köztársaság területére való idegen katonai behatolás és azon szovjet segítség között, amelyet a törvényes kormánynak nyújtanak e kormány kérelmére és a külföldi agresszió visszaverésére.

A Pravda ugyanakkor rámutat, világszerte jól ismernek annak a segítségnek a méretét, amelyet az Egyesült Államok az FNLA-nak és az UNITA-nak nyújtott. Hangoztatja: szégyenletes szerepet játszik a pekíngi vezetés is, amelyről Holden Roberto egyik nyilatkozata is tanúskodik. E lázadó vezér kijelentette: „Minden katonámat a kínaiak képezték ki.”

A Pravda megállapítja, a Szovjetunió a gyarmati kérdés rendezésével foglalkozó ENSZ-deklaráció szellemében részvételi erkölcsi, politikai, diplomáciai és más természetű se-

gítségben az angolai népet. Ugyanakkor a Szovjetuniótól távol áll, hogy az angolai kérdésnek kizárólag katonai úton való rendezését lássa lehetségesnek. Köztudott, hogy a Szovjetunió annak idején üdvözölte a különböző mozgalmak képviselőiből alakult átmeneti kormányt. A kormányt azonban az FNLA és az UNITA szakadárjai külső befolyásra szétbomlasztották. A Szovjetunió ma is pozitívan értékeli az Angolai Népi Köztársaság kormányának arra irányuló erőfeszítéseit, hogy konszolidálja a valóban független és demokratikus fejlődésérőre sikraszálló hazafias erőket. A lap hangsúlyozza, hogy Angolai népe — mint erről Neto köztársasági elnök nyilatkozata is tanúskodik — nagyra értékeli a barátok segítségét.

A Pravda végezetül leszögezi: korunk fő tendenciája, minden bonyolultsága ellenére, az enyhülés. A nemzetközi feszültség csökkenése azonban nem jelenti azt, hogy az agresszorok szabadon tevékenykedhetnek, a gyarmatosítók megtarthatják pozícióikat, a fajlódókat folytathatják más népek nemzeti kincseinek elrablását, s ha érdekeik veszályban forognak, fegyverhez folyamodhatnak.

A lengyel és a nyugatnémet sajtó egyöntetűen üdvözli a ratifikációt

A lengyel—nyugatnémet kapcsolatok normalizálása fontos szakaszának betetőzéseként értékeli a PAP lengyel hírügynökség a két ország között megállapodásoknak a Bundesratban való ratifikálását. A CDU—CSU ellenzéknek, amely makacsul ellenezte a ratifikálást, végül meg kellett változtatnia állásfoglalását, és kénytelen volt tudomásul venni az NSZK bel- és külpolitikai helyzetének realitását — mutat rá a PAP. A lengyel—nyugatnémet megállapodások ratifikálása kétségtelenül a béke és az enyhülés biztosítására törekvő következetes lengyel külpolitika, továbbá a nyugatnémet kormánykoalíció — személy szerint Schmidt és Genscher — sikere.

A Zycie Warszawy, az összes többi lengyel újsághoz hasonlóan, első oldalán jelentette a ratifikálás tényét. A

lap kommentárjában rámutatott: „Az enyhüléssel mereven szemben álló nyugatnémet ellenzék nemcsak humanitárius problémák megoldását akadályozta, hanem megkérdőjelezte az ország nemzetközi szavahítségét is, mind a Kelet, mind a Nyugat felé elszigetelte az országot. Ez az egyre nyilvánvalóbb elszigetelődés érte meg velük a megállapodások morális és politikai, kétoldalú és európai jelentőségét.”

Oldalakat töltenek meg a nyugatnémet lapokban a Bundesrat ratifikációs vitájáról és a szavazásról szóló jelentések. Valamennyi lap elégedetten üdvözli, hogy végre törvényerőre emelkedtek a lengyel—nyugatnémet megállapodások, és már csak a ratifikációs okmányok kicserélése hiányzik.

A kommentárok zöme elis-

Brandt nyilatkozata az amerikai választási harc kapcsán

Ford, amerikai elnöknek az a közlése, hogy a jövőben a nemzetközi politikában az „enyhülés” szó helyett a „béke, erő által” kifejezést fogja használni, a nyugatnémet jobboldal a legkülönbözőbb spekulációkra és a nemzetközi enyhülés elleni támadásokra ösztönözte. Ennek kapcsán Willy Brandt, a nyugatnémet szociáldemokrata párt elnöke nyilatkozott a Süddeutsche Zeitungnak.

Brandt mindenekelőtt emlékeztetett rá, hogy Ford az elnökválasztási kampányban tette ezt a kijelentést. —Mellőzhetjük azonban az amerikai választási harc mellékhangjait — mondotta Brandt, és hozzáfűzte, hogy szerinte nincs arról szó, hogy az amerikai politika megváltozott

volna. — A kardcsörtetés és az erős szavak politikája senkinek sem használ — jelentette ki az SPD elnöke.

Arra a kérdésre, hogy a Kelet és a Nyugat közötti enyhülés politikájának előfeltételei változtak-e, Brandt a többi között ezt válaszolta: — Annak szükségessége, hogy egy harmadik világháborút megakadályozzunk, jöttányit sem változott. Abban sincs változás, hogy mindazokon a területeken együttműködjünk, ahol együttesek az érdekek. Céltudatosan arra kell törekedni, hogy — ahol csak lehetséges — feloldjuk a feszültségeket. Nem voltak olyan szépek a hidegháború tapasztalatai, hogy visszakívánjuk őket — fejezte be az SPD elnöke.

Fenn kell tartani az egységes ciprusi államot A nemzetközi szolidaritási bizottság határozata

Nicosiában ülést tartott a ciprusi nemzetközi szolidaritási bizottság végrehajtó bizottsága. A tanácskozáson elfogadott nyilatkozat leszögezi, hogy sürgős intézkedésekre van szükség az ENSZ Ciprus-sal kapcsolatos legutóbbi határozatainak teljes végrehajtása érdekében.

Nyilvánvaló, hogy az imperialista erők, különösen az amerikai imperializmus és a NATO, az ENSZ követelését figyelmen kívül hagyva, igyekeznek megghiúsítani a ciprusi probléma békés és igaz-

ságos rendezését — mutat rá a dokumentum. Ezeknek az erőknek az a céljuk, hogy a független, el nem kötelezett államot megsemmisítsék, a köztársaságot feldarabolják, és a szigetországot a NATO támaszpontjává alakítsák át. Az európai biztonság és a béke érdekében fenn kell tartani Cipruson a köztársaságot, hogy a görög és a török közösség tagjai békében és barátságban élhessenek, és hogy a menekültek visszatérhessenek otthonukba.

Argentínában ismét Isabel Perónt választották a justicialista párt elnökévé

Huszonhét órával a kormány gazdasági szükségprogramjának közzététele után, Buenos Airesben megtartották a justicialista párt országos kongresszusát.

A kongresszus fő feladata az volt, hogy eltávolítsa a párt végrehajtó szervéből, az országos tanácsból azokat a tisztségviselőket, akik ellenzik Perón asszony politikáját, és az utóbbi időben követelték törvényes felelősségre vonását.

A tizenöt tagú országos ta-

nács élére 175 „igen” és nyolc ellenszavazattal ismét Isabel Perónt választották meg. A szavazás eredményeként kilenc olyan tag vált ki a testületből, aki a kormánytól radikális változtatásokat követelt. Megfigyelők megjegyzik, hogy Perón asszony győzelméért magas árat fizetett. A kongresszus megtámadta néhány „kritikus” leaváltását, ezenkívül a delegátusoknak 40 százaléka távollétével tüntetett.

Asszad szíriai államfő bírálta Egyiptom politikáját és Szadat elnököt

Hafez Asszad, szíriai államfő a Baath-párt hatalomra jutásának 13. évfordulója alkalmából beszédet mondott a damaszkuszi egyetemi stadionban. A több ezer főnyi hallgatóság, köztük vezető politikusok és diplomaták előtt elhangzott beszédében a szíriai államfő határozottan elutasította a hadiállapot megszüntetésére tett izraeli kísérleteket. Kijelentette, hogy „e törekvés veszélyes összeesküvés, amely ellen az arab tömegeknek harcolniuk kell”. Asszad ismét határozottan elítélte az egyiptomi részről tavaly szeptemberben megkötött második sinai egyezményt, és kifejtette, hogy e megállapodásból számtalan arabközi ellentét származott, köztük a libanoni válság is. Bírálta Szadat egyiptomi elnököt, amiért a Szuецi szaturnán izraeli áruk szállítását engedélyezte.

legutóbbi körútján elhangzott kijelentésére, amely szerint Egyiptomnak nagyobb támogatásra van szüksége, mint Szíriának.

Asszad ismételtén biztosította a palesztinai népet harcának támogatásáról. „Ez a meggyőződés vezette Szíriát abban a törekvésében, hogy közvetítői szerepet vállaljon a libanoni válság megoldásában” — mondotta.

Az AP hírügynökség az amerikai külügyminisztériumhoz és a kongresszushoz közel álló forrásokra hivatkozva olyan értesülést közölt, hogy az amerikai kormányzat kétlépcsős rendszerben szándékozik Egyiptomnak hadianyagot szállítani. Az amerikai kormány mindaddig úgy állította be a dolgot, hogy a C—130-as szállítógépeken felül támadó célokat szolgáló fegyvereket és hadianyagot nem szállítanak Egyiptomnak. A legújabb értesülések szerint azonban a szállítógépek eladását tankelhárító rakéták, valamint bombázók követnék. Végleges döntés csak az elkövetkező hónapokban várható, de mint az említett források közölték, Egyiptom érdekét mutatják rakéták és bombázók vásárlása iránt is.

A szíriai államfő megemlégette, hogy Egyiptom a mai napig is élvezi a Khartúmban 1967-ben megszavazott arab pénzügyi támogatást, s az olajban gazdag arab országok is lényegesen nagyobb összegeket juttatnak Egyiptomnak, mint Szíriának.

Nyugati megfigyelők szerint Asszad ezzel válaszolni kívánt Szadat elnöknek a Perzsából menti országokban tett

Öt év alatt 45 százalékkal növekedett a KGST-országok ipari termelése

A szocialista gazdasági integráció eredményeiről és távlatairól, a KGST és a világ kapcsolatairól, ezen belül a Közös Piac elé terjesztett új együttműködési javaslatról tartott nemzetközi sajtóértekezletet Moszkvában, a KGST-palotában Nyikolaj Faggyejev, a szervezet titkára.

Faggyejev átfogó képet adott a KGST komplex programjának megvalósítása során a szocialista országok által elért eredményekről, s egyebek között utalt rá, hogy miközben az utóbbi öt éves tervidőszakban a KGST-országok ipari termelése 45 százalékkal gyarapodott, a fejlett tőkésországoké csupán 10 százalékkal. Lényeges a tempókülönbség néhány kiemelt termék esetében: így például öt év alatt a KGST-országokban két és félszer annyival nőtt a villamosenergia-termelés, mint a Közös Piacban, acélból a KGST-országok 37,5 millió tonnával növelték, a közös piaci országok viszont 12 és fél millió tonnával csökkentették termelésüket, s miközben nálunk 14 százalékkal felfutott a szénbányászat, a Közös Piacé 19 százalékkal visszaesett.

A KGST titkára hangsúlyozta, hogy az új öt éves tervek eredményesen lezárult egyeztetése jó alap ahhoz, hogy a tagországok a hetvenes évek második felében még jelentősebb sikereket érjenek el, s folytassák az integráció elmélyítését. Ezzel összefüggésben kiemelte, hogy a KGST 29. tanácsülése nyo-

mán 1975—1977-ben megkezdik a 10—15 éves hosszú távú célprogram kidolgozását, amely egyebek között arra hivatott, hogy kielégítse a KGST-országok igényeit energiahordozókban és nyersanyagokban, s hogy megszervezze a gépjárműipari szakosítást és kooperációt, mégpedig 1990-ig tervezve.

A KGST kiterjedt és szüntelenül fejlődő nemzetközi kapcsolatairól szólva, Faggyejev hangsúlyozta: a Közös Piacnak átnyújtott új KGST-javaslat olyan együttműködési kezdeményezés, amelynek elfogadása és megvalósítása révén a két szervezet pozitívan járulhatna hozzá az európai enyhülés megszilárdításához.

Faggyejev emlékeztetett rá, hogy a két szervezet kapcsolatfelvételét majd három esztendője a KGST kezdeményezte, és azóta is szerveztünk volt a továbblépés szorgalmazója. Az eddigiek során azonban a Közös Piac illetékesi inkább az információ, statisztikai, szabványosítási, környezetvédelmi együttműködés iránt érdeklődtek, míg a KGST a fő kérdésekre irányította a hangsúlyt: a kereskedelmi, gazdasági kapcsolatok pozitív, átfogó és a legnagyobb kedvezmény elvére épülő fejlesztésére. Korábban e tekintetben — mutatott rá Faggyejev — nem sikerült kölcsönös megértésre jutni, a helsinki záródokumentum aláírása után a kedvező helyzetben azonban megértett a pillanat, hogy a KGST új, kezdeményező lépést tegyen a Közös Piacnál.

Előválasztások az Egyesült Államokban

Ford Floridában is legyőzte Reagant, a demokraták versenye változatlanul nyílt

A floridai előválasztás végleges eredményei alapján a köztársasági párti jelöltek közül Ford elnök győzött, a demokraták elnökjelöltiségért küzdők versenyében Carter nyert.

Ford a több mint egymillió köztársasági párti jegyzékbe vett szavazó voksából 318 844 megszerzésével (53 százalék) győzött a 282 618 szavazatot (47 százalék) kapott Ronald Reagan ellen. A több mint 2,3 millió demokratá párti lajstromozott közül Jimmy Carterra szavazott 439 870 (34 százalék), George Wallace-ra 392 105 (31 százalék), Henry Jacksonra 306 120 (24 százalék); a Floridában kampányt nem folytató Udallra 24 000 (2 százalék) szavazott. A szavazatok alapján Ford 43, Reagan 23 republikánus, illetve Carter 34, Wallace 26, Jackson 21 demokratá párti delegátus támogatását nyerte meg a nyári jelölő kongresszusra.

Egyöntetű vélemény, hogy Ford számára a 31 előválasztásból álló választási verseny negyedik próbatételének győzelmét is a belpolitika — ezen belül a gazdasági helyzet és a szociálpolitika — javítására tett ígéretet biztosították; a külpolitikai kérdésekben Ford ellen indított támadások sem hoztak babért az enyhülési politikát élesen támadó Reagan és — a de-

demokrata oldalon — Jackson számára. Vagyis, a szavazók nem az enyhülési politikától tartanak, hanem a munkanélküliségtől, az inflációtól, a megélhetési költségek növekedésétől, a létbizonytalanságtól félnek.

Ford nyilván igen elégedett negyedik győzelmével riválisa, Reagan fölött. Reagan viszont azt bizonygatta, hogy örömmel fogadja az eredményt, hiszen a versenynek még csak az elején vannak. Ugyanakkor Reagan táborában nagy a csalódás, hiszen minden propagandafogást kipróbáltak Ford ellen.

A demokraták versenye még változatlanul nyílt, bár Carternek újabb lendületet adott az immár harmadik előválasztási győzelem. A szélsőjobboldali Wallace, aki az 1972-es előválasztáson Floridában 42 százalékkal győzött, most csalódott a 31 százalékos eredménnyel és a második hellyel. Az enyhülés elleni kirohanásairól ismert Jackson pedig, aki a többi között „csak én tudom megállítani Wallacet” jelszóval kampányozott, a New York-i előválasztásokba veti reményét.

Érdekes egyébként megjegyezni: a Floridában nyilván tartott 3,5 millió szavazónak még a fele sem adta le a voksát.

Angola és Zaire megállapodása a kapcsolatok normalizálásáról

Közleményt adtak ki Agostinho Neto, az Angolai Népi Köztársaság elnöke és Mobutu Sese Seko zaire-i elnök brazzaville-i tárgyalásairól. A dokumentum tanúsága szerint a két elnök megállapodott az Angolai Népi Köztársaság és Zaire kapcsolatainak normalizálásáról.

A két államelnök megegyezett abban, hogy országuk területéről egyetlen más ország ellen sem indul ki harci cselekmény. A tárgyalások folyamán intézkedéseket hoztak a zaire-i és angolai határ sértetlenségének biztosítására, továbbá a menekültek hazatelepítésében való együttműködésre és a közös közleke-

dési vonalak használatára vonatkozólag. Az ADN megjegyzi, hogy angolai területen halad át annak a vasútvonalnak az egyik szakasza, mely a zaire-i rézlelőhelyeket az Atlanti-óceán partjaival köti össze.

Mint ismeretes, Zaire az imperialistabarát szakadár angolai szervezeteket, az FNLA-t és az UNITA-t támogatta az angolai polgárháborúban. A két ország viszonyának rendezését a Brazzaville-ben megtartott csúcstalálkozón hozta meg. A váratlan találkozót előkészítésében nagy szerepe volt Marien Ngouabának, a Kongói Népi Köztársaság elnökének.

európai országokat, most Egyiptomot részesíti „Marshall-segélyben”.

A kérdés ezek után, megoldást hoz-e mindez Egyiptom gazdasági problémáira? Az arab segítségnyújtás lényegét még egyelőre nem lehet látni, hiszen a pénzügyi alap létrehozása egyelőre csak kezdeti állapotban van. Az bizonyos, hogy eddig az olajállamok nem annyira Egyiptom gazdaságának helyreállítására, mint inkább a gyorsan megterülő beruházásokra törekedtek az országban (szálloda- és luxuslakás-építésre, turisztikai programok pénzelésére). Az sem lényegtelen, hogy a rendszeres pénzügyi támogatás elsősorban a konzervatív arab államokkal fűzi mind szorosabban Egyiptom külkapcsolatának szálait. Az amerikai fél viszont annál nyíltabban fogalmazott. A kairói sajtó nem véletlenül emlegeti a politikai célzatú Marshall-segélyt. William Simon kijelentette, hogy az Egyesült Államok hajlandó gazdasági segítséget nyújtani, ennek felhasználását azonban pontosan meghatározza. Az amerikai tőke „az egyiptomi magánsektor fejlesztését” hivatott szolgálni.

Ennél a kérdésnél érdemes egy pillanatra megállni. Egyiptomban a magánsektor az új gazdaságpolitika ellenére, még mindig perifériális szerepet tölt be. A magánipar elsősorban bőripari, kézmű-

ipari, és élelmiszeripari terméket állít elő. Korlátozott számban működik, elsősorban a textiliparban, néhány magán- és állami közös vállalat. Az egyiptomi gazdaság kulcsfontosságú iparágai, amelyek a vezető szerepet játszhatnák a konszolidációs folyamatban, állami kézben vannak. Az Egyesült Államok mégis a magánsektort kívánja megerősíteni. William Simon egyébként kijelentette: ahhoz, hogy az amerikai beruházások nagyobb érdeklődést mutassanak Egyiptom gazdasága, az itteni beruházások iránt, szükség volna a „gazdasági megkötöttségek” megszüntetésére, kedvező valutaárfolyam megállapítására. Ezek viszont alapvetően Egyiptom gazdaságának önvédelmi intézkedései. Egyetlen példa csak: a dollár árfolyamának módosítása lényegesen megrágtatta a gabonafélék hazai árát, amelyekből Egyiptom nagy mennyiségű behozatalra szorult.

Eppen emiatt az okok miatt az egyiptomi gazdasági szakemberek közül sokan vallják, nagy szükség van a szocialista országokkal való hagyományos gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztésére. Hiszen hosszú évtizedek tapasztalata bizonyítja — ez nemcsak átmeneti segítséget jelent, hanem hozzájárul az egyiptomi gazdaság alapvető ágazatainak megerősödéséhez is. Ez pedig nélkülözhetetlenül szükséges a gazdasági nehézségek leküzdéséhez.

Játék a színpadok mögött

A kőolaj titokzatos világa, amely már oly sok meglepetést okozott a „külvilágnak”, az utóbbi napokban újabb érdekes fejleménnyel szolgált. A kőolajexportáló országok szervezete (OPEC) áremelést szorgalmazó országai között mindig is vezető szerepet volt Iránnak. A napokban azonban Teherán csökkenteni kényszerült kőolajának árát.

A meglepő fordulat a piaci viszonyokkal és az OPEC-en belüli harcral magyarázható. A tőkés világ gazdasági visszaesése, a kőolaj iránti igényt csökkentő enyhe telek a kitermelés visszafogására készítették az OPEC-hez tartozó országokat. Ez mindedig az árszínvonal fenntartása hatékony eszközének bizonyult. Jellemzőként, az OPEC kilenc legnagyobb termelőjének napi kitermelő kapacitása 35,7 millió barrel, ám a napi termelés mindössze 23,1 millió barrel.

Irán, amely a többiekhez hasonlóan jelentősen visszafogta termelését, most mégis engedni kényszerült. A teheráni döntést a szervezeten belüli, már korábban lezajlott árcsatározások előzték meg. Emlékeztetőül: tavaly szeptember végén az OPEC-tagállamok már-már szakítással fenyegető, mindekenlőtt iráni—szaudi arabiai konfrontáció után az olajár tízszázalékos emelése mellett döntöttek, egyben az árat idén június 30-ig befagyasztották. Ám a vita ezzel nem ért véget, inkább elkezdődött. Előbb Kuvait, majd Irak adott áremelést, s ezt most Irán sem kerülhette el. A magyarázat: a tagországok az idén februárban

párizsi értekezletükön nem tudtak megállapodni, hogy fajsúlyuk, felhasználásuk, földrajzi elhelyezkedésük miatt különböző olajukat milyen különböző áron bocsáthatják piacra. Az iráni olaj zöme nehézőlaj, amely iránt a gazdasági válság miatt a legkisebb volt a kereslet a fejlett tőkésországokban. Az iráni bevételek annyival csökkentek, hogy például az idei költségvetés már több mint kétegy milliárd dolláros deficitet számol. Ez veszélyeztette Irán ambíciózus gazdasági terveit, továbbá a hatalmi aspirációk táplálta fegyvervásárlásokat.

Az iráni döntés a jelek szerint megkönnyíti az OPEC vezető országának számító Szaúd-Arábia dolgát. Szaúd-Arábia hosszú idő óta az árfelgyasztás híve, s nem áll távol tőle az amerikaiak sugallta árcsökkentés sem. Az ország termelési kapacitása naponta 11,5 millió barrel, ám a tényleges kitermelés kevesebb, mint 7 millió. Ha tehát Szaúd-Arábia akarja, képes rá, hogy felfuttassa olajtermelését. De vajon akarja-e?

A kőolajár körüli csata egyik nehezen megválaszolható kérdése ez, s alighanem elválaszthatatlan az OPEC-en belüli fejleményektől, hogy az utóbbi napokban Jamani, szaudi olajminiszter tárgyalta az Aramco vezetőivel, miképpen vehetné át Szaúd-Arábia a társaság valamennyi érdekeltiségét. Olyan „államosítás” ez, amely mögött kitapintható a fokozódó együttműködés új formája az energetikai monopólium s a Közel-Keleten növekvő szerepet betöltő Szaúd-Arábia között.

Az angol kormány feloszlatta az északir alkotmányozó gyűlést

Rees, az észak-írországi ügyek minisztere a londoni parlamentben bejelentette: feloszlatták az ulsteri alkotmányozó gyűlést, amelyet azzal a céllal választottak, hogy olyan működőképes kormányzati formát dolgozzon ki, amely az ír katolikus lakosság képviselőit is bevonja a hatalom gyakorlásába. A 78 tagú testület, amelyben hat párt képviselői vettek részt, nem jutott a kívánt megegyezésre. Ennek az az oka, hogy a konvenciót a protestáns unionisták koalíciója uralta, amelynek többsége ragaszkodik ahhoz a szektáriánus kormányzati formához, amely fél évszázadig kirekesztette a kormányzásból a lakosság egyharmadát, és másodrendű polgárokká degradálta őket. Az

angol kormány, amely 1972 óta közvetlenül gyakorolja a hatalmat Észak-Írországból, nem hajlandó azt átadni a szektáriánus unionistáknak. Rees kijelentette, hogy a konvenció csődjé után nem lát közeli megoldást a nehéz kérdésben. Baird, az egyik szélsőséges unionista vezető „könnyű és vértanúság” jósolt arra az esetre, ha az angol kormány nem adja át a tartományban a hatalmat az ahhoz foggal-körömmel ragaszkodó unionistáknak. A feszült helyzetben jogos az a félelem, hogy a politikai vákuumot kiharosítsa a reakciós félkatonai szervezetek megújított fegyveres támadásait a katolikus lakosság ellen.

Marokkó és Mauritánia megszakította diplomáciai kapcsolatait Algériával

Marokkó és Mauritánia megszakította diplomáciai kapcsolatait Algériával. A két ország 24 órával azután döntött így, hogy Algéria hivatalosan elismerte a Saharai Arab Demokratikus Köztársaságot.

Az APS hivatalos algériai hírügynökség a rabati döntést kommentálva megállapította: Marokkó azért szakította meg diplomáciai kapcsolatait Algériával, hogy elterelje a figyelmet Nyugat-Sahara önrendelkezési jogának kulcskérdéséről.

A Saharai Arab Demokratikus Köztársaság elismerése Algéria részéről a saharai nép önrendelkezése elvének tiszteletben tartásán alapuló szuverén lépés volt — folytatta az APS hírügynökség. — A saharai nép önrendelkezési jogát elismerte az Egyesült Nemzetek Szervezete, a hágai nemzetközi bíróság és az Afrikai Egységsszervezet.

Borisz Ponomarev, az SZKP Politikai Bizottságának

póttagja, a központi bizottság titkára az SZKP KB székházában találkozott az Algériai Nemzeti Felszabadítási Front (FLN) küldöttségével, amely Mohamed Ben Jahia felszökötési és tudományos kutatás ügyeinek minisztere vezetésével részt vett az SZKP XXV. kongresszusán.

A találkozón a felek tájékoztatták egymást az SZKP, illetve az FLN tevékenységéről, megvitatták, hogy miként erősítsék a két párt közötti kapcsolatokat a sokoldalú szovjet—algériai együttműködés fejlesztése, a közös anti-imperialista harc érdekében.

A magyar—lengyel vegyipari együttműködés fejlesztéséről Varsóban jegyzőkönyvet írt alá dr. Simon Pál, vegyipari miniszter. A dokumentum szerint a két ország tervezett vegyipari beruházásainak megvalósulásával a kétoldalú árucseraforgalom 1980-ig eléri a 60—70 millió rubelt.

EGYIPTOM

Amerikai segély a magánsektornak

Egyiptom gazdasági nehézségei jól ismertek. A nemzetgyűlés mostani időszakában az ország vezető gazdaságpolitikusi adatai sorát hozták nyilvánosságra: ahhoz, hogy a nemzet ipara talpra álljon, a fizetési mérleg egyensúlyba kerüljön ebben az esztendőben, körülbelül négy-öt milliárd dollárra, hosszú távon pedig 15—16 milliárdra volna szükség. A hitelek és a segélyek a nyugati országokból és a gazdag olajállamokból — amelyekhez Egyiptom segítségért fordult — a múlt esztendőben inkább csak „cseppekben” érkeztek, s ritkán folydogáltak az államkasszába. Elsősorban gyors segítségre korlátozódtak, mint a Szaúd-Arábia és Kuvait tavaly nyári néhány száz milliós mentőakciója, amely az egyiptomi pénzügyminiszter szerint „az országot odábbegitette a gazdasági összeomlás szakadéka felé”.

Ez nyílt beismerése volt annak, hogy a „nyitott kapuk” gazdaságpolitikája nem érte el célját. Miközben lazultak a kapcsolatok az ország ha-

gyományos partnereivel, a szocialista országokkal, az új üzletfelek csekély érdeklődést mutattak Egyiptom gazdasági nehézségei iránt. A múlt héten aztán a kairói lapok első oldalán minden más hírt kiszorítottak a gazdasági események. Szadat elnök arab körútja nyomán az ország 700 millió dolláros gyorssegélyhez jutott és megkezdődött egy közös arab pénzügyi alap létrehozása is, amely az egyiptomi gazdasági problémáit van hivatva orvosolni az arab olajállamok pénzével. A hírek szerint Szaúd-Arábia, Kuvait, Katar és az Arab Emírátságok Szövetsége alaptőkeként egymillió dollárt helyezne letébe. Kairó ezután amerikai vendégeket fogadott: David Rockefeller, a Chase Manhattan Bank elnökét és William Simon pénzügyminisztert. Ezeknek a kairói tárgyalásoknak nyomán megszületett a második egymillióra is az ígéret. A kairói lapok szerint az Egyesült Államok, ahhoz hasonlóan, ahogyan a második világháború után a nyugat-

A bűncselekmény társadalmi veszélyessége

A bűncselekmény általános meghatározása jellemző a fennálló társadalmi rendre. A bűncselekmény (bűntett vagy vétség) fogalma arra ad választ, hogy egy adott államban milyen magatartásokat lehet bűncselekménynek nyilvánítani. A bűncselekmények általános meghatározásának igen jelentős kihatása van a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából. A polgári jogtudósok közül egyesek a bűncselekmény-fogalom tartalmi meghatározására nem is törekednek, csak formai elemekre utalnak, kimondva azt, hogy bűncselekmény az, amit a törvény annak nyilvánít. Mások pedig nem a társadalom osztályszerkezetéből indulnak ki, hanem vagy azt mondják, hogy a bűnözés az emberrel veszületett jelenség, és a bűnözöket ártalmatlanná kell tenni; vagy pedig arra a következtetésre jutnak, hogy a körülmények viszik a bűnelkövetőket a bűn útjára.

A szocialista jogtudomány

a bűnözést mint társadalmi jelenséget nézi.

elemzi és ennek figyelembevételével határozza meg a bűncselekményt is. A bűncselekmény — amint ezt a Büntető Törvénykönyv (Btk.) 2. §-a meghatározza — az a társadalomra veszélyes cselekmény, amelyre a törvény büntetés kiszabását rendel, és amelyet szándékosan vagy gondatlanul követnek el. Itt első helyen szerepel a tartalmi elem: kimondja a törvény, hogy bűncselekmény az a magatartás, amely veszélyes a társadalomra. (Ezzel feleletet kapunk arra is, hogy miért nyilvánít a Btk. bizonyos cselekményeket büntetettnek, illetőleg vétségnek: mert azok a szocialista társadalom számára károsak.)

Mielőtt a társadalomra való veszélyességgel részletesen foglalkoznánk, a bűncselekmény-fogalom másik két elemét is nézzük: a) A bűncselekmény megállapításának egyik feltétele, hogy a törvény a cselekményre büntetés kiszabását rendelje. A törvény felsorolja azokat a magatartásokat (állam, élet, népgazdaság, vagyon stb. elleni bűncselekmények), amelyeket büntetni rendel és megjelöli a büntetést is, amely kiszabható. b) Az elkövető bűnössége is szükséges, hogy a bűncselekmény megvalósuljon. A bűnösség két alakzata a szándékoság, illetve a gondatlanság. A gondatlan elkövetés — amely az enyhébb büntetési alakzat — csak akkor alaoz meg büntetőjogi felelősséget, ha a törvény ezt kimondja. Pl. kisebb súlyú cselekmények (becsület sértés, rágalmazás stb.) gondatlan alakzata nincs.

A btk. 2. §-ának (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes minden olyan tevékenység vagy mulasztás,

amely a Magyar Népköztársasági állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti. Ebből a meghatározásból kitűnik, hogy a felsorolt jogi tárgyakra nemcsak a bekövetkezett sérelem esetén beszélhetünk a cselekmény társadalomra való veszélyességéről, hanem akkor is, ha a magatartás ezeket veszélyezteti. (Tehát a káros eredmény nem szükséges, hanem a bekövetkezésének a lehetősége is elégséges.)

Ha a jogi tárgyakra nézünk, akkor látjuk, hogy a Magyar Népköztársaságnak, mint szocialista államnak, a berendezkedését, szervezeti felépítését, társadalmi, gazdasági alapjait támadó magatartások vonhatók ide. Erre vonatkozóan az Alkotmány ad útmutatást, amikor

meghatározza ennek alapvető kérdéseit és legfontosabb intézményeit. Az ebben a keretben működő, fejlődő, kialakult rendszert és intézményeket kívánja a büntetőjog a bűncselekmény meghatározásával védeni. A hatalmat gyakorló dolgozó nép enélkül nem élhetne rendezett, békés életet, ez teremti meg az egyén boldogulásának lehetőségét, szervezeti kereteit. Az egész társadalom számára veszélyt jelent az egyes állampolgárok személyét (életét, testi épségét stb.), jogait (személyes szabadságát, becsületét stb.) sértő magatartás is. A Btk. külön fejezetekben sorolja fel az azonos típusú jogi tárgyat sértő, illetve veszélyeztető büntetéseket és vétségeket. Már az elnevezésükből kitűnik, hogy ezek miért veszélyesek a társadalomra. Így — a törvény egyes fejezetei szerint — találunk állam elleni, béke és emberiség elleni, államigazgatás és igazságszolgáltatás elleni, közbiztonság és közrend elleni, népgazdaság elleni, személy elleni, család, ifjúság, nemi erkölcs elleni, vagyon elleni bűncselekményeket, továbbá katonai bűntetteket és vétségeket.

A cselekmény társadalomra való veszélyességének meghatározása a jogalkotó és jogalkalmazó szervek számára egyaránt fontos.

A jogalkotónak meg kell határoznia a társadalomra való veszélyesség foka szerint,

milyen jogkövetkezményt állapít meg

általában egy cselekményre. Nem minden társadalomra veszélyes cselekmény bűncselekmény. Az ittasság veszélyes a társadalomra. Önmagában ezért — egyéb magatartás, cselekmény — és következmények nélkül — nem szükséges még a szabálysértési joghátrányokat sem alkalmazni. A botrányos részegség (elkövetője nyilvános helyen megbotránkozott részeg állapotban jelenik meg) még nem bűncselekmény, de már szabálysértés, és elkövetője ezért 3000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható. Vagy pl. az 500 Ft-ot meg nem haladó értékű tárgy ellopását — ha egyéb súlyosabb értékelést eredményező körülmény nem áll fenn — a törvény még nem nyilvánítja bűncselekménynek, csak szabálysértésnek. Az 500 Ft-on felüli lopás már bűncselekmény és elkövetője szabadságvesztéssel büntethető.

Bizonyos körülmények a bűncselekménynek a társadalomra való nagyobb veszélyességét mutatják. A törvényhozó az ilyen esetben az alapcselekménynél súlyosabb büntetést állapít meg. Pl. az emberölés alapesetének büntetése 5-től 15 évig terjedő szabadságvesztés, a különösen kegyetlen vagy előre kitervelt módon, illetve nyereségvágyból stb. elkövetett emberölés büntetése halálbüntetés is lehet.

Valamilyen magatartást bűncselekménynek csak törvény vagy törvényerejű rendelet nyilváníthat. Tehát az Országgyűlés vagy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa — a két legmagasabb államhatalmi szerv — foglalhat állást ebben a kérdésben.

A cselekmény és a személy társadalomra való veszélyességének igen nagy kihatása van — nemcsak a büntetést, illetve a vétség meghatározása szempontjából. A Büntető Törvénykönyvnek néhány erre vonatkozó rendelkezését érdemes megemlíteni.

A közérdek vagy saját, illetőleg mások személye vagy javai ellen intézett vagy azok közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges cselekmény nem büntethető (jogos védelem). Akinek cselekménye és személye akár az elkövetés-kor, akár — a körülmények megváltozása folytán — az

elbíráláskor olyan csekély veszélyességgel a társadalomra, hogy a legenyhébb büntetés is szükségtelen, azt büntetés kiszabása nélkül figyelmeztetésben kell részesíteni. A büntetést, céljának szem előtt tartásával, a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény és az elkövető társadalomra való veszélyességéhez...

Nem véletlen, hogy a szocialista elveket felépülő Btk-ban — az itt kiemelt néhány rendelkezésből is megállapítható — ilyen jelentős szerepe van a társadalomra való veszélyességnek. Mindez

a társadalmi, közösségi érdekek előtérbe helyezését

és az egyéni érdekek szem előtt tartását, továbbá a kétféle érdek összhangját is jelzi.

A jogalkalmazó számára is nélkülözhetetlen, hogy a konkrét ügyben különösen ügyeljen a Btk. említett rendelkezéseire és mindig gondosan vizsgálja a bűncselekmény és a személy társadalomra való veszélyességét és megállapítsa annak fokát. A cselekmény és a társadalomra való veszélyessége nem szakítható el egymástól. A bűncselekményt elkövető — kisebb vagy nagyobb mértékben — veszélyes a társadalomra. Nem lehet tehát azt mondani, hogy a bűnelkövető rendes életvitelű ember, nem veszélyes a társadalomra, és éppen ezért felelősségre vonásától el lehet tekinteni. Korábbi magatartása, büntetlensége a felelősségre vonás mértékének meghatározásánál vehető csak figyelembe.

A jogalkalmazó a cselekmény társadalomra való

veszélyességének fokát a büntetés kiszabásánál értékelheti.

Ez változhat — csökkenhet vagy növekedhet — a körülmények módosulása folytán. Vizsgálni kell az elkövető kor és elbíráláskor levő helyzetét is. Lehet, hogy a törvényhozó, kedvező adottságok folytán, az elkövetést követő szabályozásnál már nem látja azt a magatartást bűncselekményként értékelhetőnek vagy enyhébb követelményeket is elégségesnek tart. Az ilyen változást figyelembe kell venni és az enyhébb jogkövetkezményt kell alkalmazni. Lehet azonban az is, hogy valamely cselekménynek növekszik a társadalomra való veszélyessége, és a törvény súlyosabb következményeket állapít meg. Ilyen esetben az elkövetéskor érvényes rendelkezések alapján kell döntenie. Ha a törvényhozó nem értékelte a társadalmi veszélyesség változására kiható körülményeket, a bíróság azokat enyhítő vagy súlyosbító körülményként veheti figyelembe, a törvényi büntetési tételek keretei között.

Annak meghatározása, hogy milyen tevékenység vagy mulasztás bűncselekmény, az állampolgárok által választott képviselők útján történik. E döntésnél kifejezésre jut

a dolgozók erkölcsi értékítélete

is. A bűncselekmény tehát a lakosság egészének — de legalább túlnyomó többségének — rosszallásával, helytelenítésével találok: erkölcsiileg is kifogásolt magatartás. Ezért is nyilvánvaló lehetőség arra, hogy a szocialista államban a bűnözés megelőzésére és csökkentésére irányuló törekvések kedvező hatással járjanak. A bűncselekményt elkövetők pedig érezhetik, hogy e magatartásukat nemcsak a bíróság ítéli el őket, hanem a társadalom tagjai is.

Dr. S. S.

„SEGÍTENI SZERETNÉNK”

Előző számunkban általánosságban foglalkoztunk az utógondozás új formájával, a hivatásos pártfogó rendszerrel. Milyen ez a gyakorlatban, melyek egy pártfogó tervei, elképzelései — erre kerestem választ Szolnokon.

Köszler Ferenc neve nem ismeretlen az elítéltek és a szabadultak előtt, ugyanis korábban a Szolnok megyei Büntetésvégrehajtási Intézetben dolgozott nevelőként. Helyzete ilyen szempontból más, mint a többi hivatásos pártfogóé; már rendelkezik jó néhány olyan tapasztalattal, amelyeket a többiek még csak ezután szereznek meg.

Az első kérdés önként adódott:

— Mi a különbség a két munkakör között?

— Számomra a változást leginkább az jelenti, hogy a „visszajelzés”, az eredmény szinte azonnal megmutatkozik. Korábban erre nem volt lehetőség.

— A pillászentkeresztli tanácskozás (ld. előző számunkat) tapasztalatai szerint, kik a hivatásos pártfogók?

— Van, a példátul gyámügyi előadó volt azelőtt, akad közöttük jogász, végzős joghallgató, pszichológus is, a pártfogók zöme azonban pedagógus végzettséggel rendelkezik.

— Hogyan kezdte meg a pártfogói munkát?

— Tapasztalatom tudom, hogy a munkába állítással, pontosabban az elhelyezkedési lehetőségekkel adódik a legtöbb gond. Változatlanul igaz ugyan, hogy aki dolgozni akar, az meg is valósítja tervét. Ugyanakkor az is tény, hogy némi segítség jóval több embernek sikerülhet a megkapaszkodás a külti életben... A rendszeres — tehát nem alkalmi — munka már önmagában is kényszeríti a rendszeres életre a dolgozót, ez pedig, például a visszaesők esetében, nagy lépést jelent az új élet felé. Eppen ezért először a megye vállalatát kerestem meg körülbírltam, megváltam a válszolgát, s ezzel máris túl voltam az első „rostáláson”.

Most ezeket a helyeket járom sorba, beszéllek a munkaügyi, személyzeti vezetőkkel, vagy az igazgatókkal. Sokat elárul ez a körút is... Nem az a cél, hogy egy vállalatnál fanyalagva, kényszeredetten alkalmazzanak egy-két szabadultat. Ahol például az igazgató jelentette ki, hogy a munkásfelvételnek erre a részére ő fog személyesen felügyelni, minden problémával azonnal hozzá forduljanak az ügyintézők az illetékes osztályvezető helyett — ott biztos vagyok, hogy nem a rendelet betűit, hanem első sorban a szellemét nézik...

— Gyakori probléma a lakás is. Ezen a területen is van segítség, előbbre lépés a korábbiakhoz képest?

— Igen. A munkahelyi vezetőkkel folytatott beszélgetésekről afféle „magán-jegyzőkönyvet” készítek, s ezekben — sok más szempont mellett — az is szerepel, hogy melyik vállalat milyen módon oldja meg a dolgozók lakásgondját, illetve, van-e módja segítségnyújtásra. Ha lehet, „rangsorolásként” beszélünk, akkor a vezetőék és a dolgozók megfelelő magatartása, megértése után a következők döntő szempont a szállás. Előfordul olyan eset is, hogy az, ami a hétköznapi életben egy gyár dolgozója számára előrelépést, előnyt jelent — az nálunk hátrány... Néhány nagyüzem a rendelkezésére álló keretből ugyanis nem munkásszállót épít, hanem lakásokat, amelyek elosztásánál a munkaviszonyt is figyelembe veszik, így pedig például egy törzsgárdatag jókora előnyben van a szabadulttal szemben. És azt hiszem, ez természetes is.

— Vegyünk a példa kedvéért egy olyan esetet, amikor valakinek a szakmája olyan vállalatnál kínál elő-

nyös elhelyezkedési lehetőséget, ahol nincs munkásszálló!

— Gondoltam erre is. A tanácsai szervekkel már megkezdődtek a megbeszélések. Működés arra, hogy ilyenkor az ő segítségükkel találjuk meg a megoldást, például albérletet, vagy a gyár által bérelt más lakást...

— Mi volt a legelső kérdés, mint hivatásos pártfogóhoz?

— Hivatalosan még senki nem keresett meg. A pártfogó felügyelet a gyakorlatban a szabadulás előtt két hónappal kezdődik: ekkor beszélgetek először, még a börtönben, majdani „pártfogóval”, tájékozodom terveiről, szakképzettségéről, családi kapcsolatáról stb. Március végén, április elején találkozom először itt, a szabadultakkal, „hivatalosan” a szabadultakkal. Egyébként a „működés” már megkezdődött: ketten is felkerestek, alkik korábban ismertek a börtönből, közben szabadlára kerültek, s hírt vették „pártfogói” mi voltomnak. A probléma azonos volt: munkahely. Megoldódott...

— Sajnos, többen vélekednek úgy, hogy a hivatásos pártfogó egy újabb „zaklatást” jelent a REF-en ki, vív. Milyen formában tervezi a kapcsolatot tartását?

— Két eset lehetséges, attól függően, hogy miben állapodunk meg a pártfogóval, és milyen magatartást tanúsított a szabadságvesztés-büntetés alatt: vagy ő keres föl, vagy pedig megbeszéljük, hogy a hét egy bizonyos napján én látogatom meg az otthonában. Egészen pontosan: vagy én, vagy a társadalmi pártfogó. Mindenkinek módjában áll tehát, hogy egyrészt viselkedésével, másrészt pedig a közösségi megállapodás alapján a neki előnyösebb megoldást válassza.

— Többen méltatlankodtak azért, mert a hivatásos pártfogó rendelkezhet — véleményük szerint — a börtönben keresett pénzükkal, s „hiába dolgoztak meg érte”, mégsem fordíthatják a saját céljaikra...

— Először is: nem én rendelkezem személy szerint. A tv. azt mondja ki, hogy a bíróság a pártfogó felügyeletéről szóló határozatában arról is dönthet, hogy indokolt esetben a szabadult részére — a levonások, tartozások kiegyenlítése után megmaradó összegből — tartalékoljanak, de ez legfeljebb a kifizetendő pénz ötven százaléka lehet. A bv. intézet ezt általában az illetékes bíróság gazdasági hivatalának. A pénzt nem én kezelem — nekem „csak” fíllérre el kell számolnom vele...

— Tételezzük föl, hogy valaki bekopog az ajtaján, és így szól: „Kérek ezer forintot, mert szeretnék ruhát (cipőt, rádiót stb.) vásárolni magamnak.” Ilyenkor kap egy utalványt, amelynek bemutatásakor a bíróság pénztárában fölvehető az összeg?

— Nehéz válaszolni a kérdésre, de ilyen eset is elképzelhető. Azt hiszem, a többi hivatásos pártfogó nevében is beszélhetek: mi először mindenkiben megbízunk. Abból azonban, hogy a szabadult ember a nála maradt pénzt hogyan költi el, mire fordítja — sok mindenre lehet kitéveztetni. Ha például aránytalanul rövid idő alatt, minden látható eredmény nélkül — az ittasságot nem tekintem ilyennek — folyik el a pénz, a szó szoros értelmében, akkor inkább én is elkísérem a vásárolni szándékozót az üzletbe, vagy megkérem, mutassa be a blokkot. Tudom tapasztalatból, néhányan máris gúnyosan mosolyognak, s esetleg azon kezdenek el gondolkodni, hogyan használják ki a lehetőséget, s csapják be a hivatásos pártfogót, azonban sem én, sem a többiek nem ezt a felfogást tekintjük kiindulási alapnak.

— Milyen intézkedéseket

tehet a hivatásos pártfogó, ha valaki visszaél a bizalommal?

— Hivatalosan fogalmazva: javaslattevő jogom van a bíróságnak, azaz kérhetem a pártfogó felügyelet alatt tapasztaltak alapján a bíróság határozatának kiegészítését, módosítását, például úgy, hogy az illető szórakozóhelyeket ne látogasson, meghatározott helyen kelljen tartózkodnia stb.

— A pártfogó felügyelet helyettesíti a REF-et?

— Nem. A rendőri felügyelet alatt állók száma valószínűleg csökkenni fog, a bíróság csak a súlyosabb esetekben szabja ki.

— A kettő kizárja egymást?

— Elvileg igen, de gyakorlatilag nem. Ha valaki REF-es is, azért még nyugodtan felkereshet gondjaival, problémáival. Ugyanígy az is, akinél a bíróság nem tartotta indokoltnak a pártfogó felügyelet kiszabását, de az illető úgy érzi, szüksége van valamilyen segítségre („kinézik” a munkahelyt, a lakást, úgy véli, sérelem vagy hátrány érte valamilyen területen stb.)...

— A beszélgetés során többször említette segítő társait, a társadalmi pártfogókat. Kérem, róluk is szóljon néhány szót!

— Valóban ők azok, akik ebben a munkában nagyon sokat tudnak majd segíteni. A megye területén egyedül én nem tudok mindenkiel kapcsolatot tartani, mindenkinek minden gondjával foglalkozni... A társadalmi pártfogót általában a szabadult munkatársai közül jelölik ki, ha máshol lakik, mint ahol dolgozik, akkor a lakóhelyén jelölnek ki pártfogót számára. A társadalmi pártfogó beszélget pártfogójával, időnként beszámol tapasztalatairól a hivatásos pártfogóknak, továbbítja a gondokat.

— Ismét csak tegyük fel... Mondjuk, valaki nem ért egyet a pártfogójával valamilyen kérdésben. Hol tehet panaszt?

— A fölöttes szerv minden esetben a megyei bíróság elnöke, illetve az általa kijelölt személy. Ugyanezen a helyen lehet egyúttal a pártfogó felügyelet megszüntetését is kérni. Bár, ha indokolt, ügyi is együtt kérjük... Nekünk is érdekünk, hogy minél kevesebb ember tartozék hozzanak.

— Befezéssel még egy kérdés: hol található a hivatásos pártfogók?

— Minden megyei bíróság épületében. És még egyszer hangsúlyozom: az adott lehetőségeink minden hozzánk fordulón segíteni szeretnénk. Az ajtó nyitva van...

H. A.

Szerkesztői üzenetek

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPELÉN MEGYEI BV. INTÉZET, Fazekas Zoltán elítelt: Beküldött írásai közül a „Vidám percek” sikerültek talán a legjobban. Közlétsükre azonban csak később kerülhet sor, mert előbb még két hasonló, de korábban beérkezett sorozat darabjai következnek.

FŐVÁROSI BV. INTÉZET, Haidó Áron elítelt: „Határkő” című írása éppen határkőnél van, majdnem eléri a közölhetőség színvonalát. Az „Aranykőben...” alapötlete, a téma vezetése szellemes, a kidolgozás azonban kissé felületlen. Próbálja meg még egyszer!

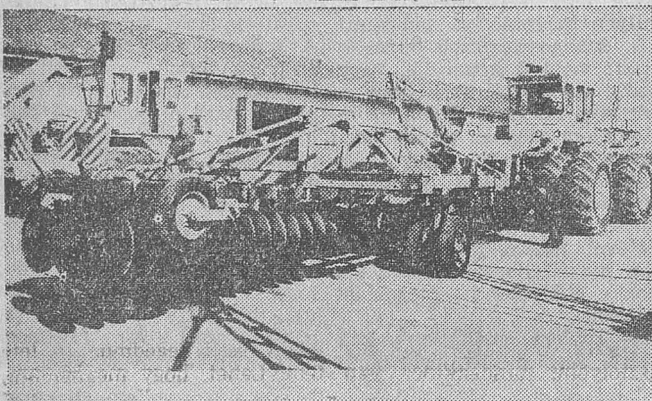
VÁCI FEGYHÁZ, Pintér László elítelt: Gyerekei iránt érzett ragaszkodásáról szóló versei nem sikerültek jól, a rímek erőltetettek, a szövekek túlságosan hétköznapiak. Azt tanácsoljuk, alaposabban, elmerültebben foglalkozzon a kérdéses témával — akkor majd a verselés is könnyebben megy...

Korszerű, nagyobb teljesítményű gépek gazdaságainkban

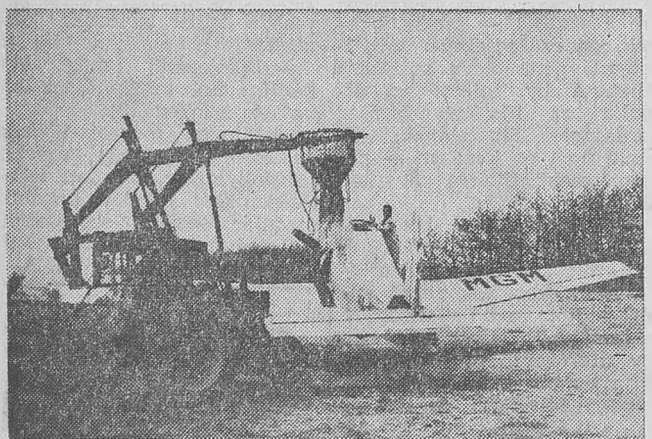
A mezőgazdaságban az utóbbi években egyre több és több nagyobb teljesítményű, korszerűbb munkagépet használnak. A néhány esztendővel ezelőtt alkalmazott — legnagyobb számú — D-4 K száz lóerős traktor ma már a középkategóriába tartozik.

A fokozott követelményeknek, igényeknek legjobban megfelelő kétszázötven lóerős, dupla kerekű traktort készített a győri RÁBA gépgyár. Az első széria az elmúlt esztendőben mutatkozott be a földeken. Gazdaságaink közül elsők között kapott az Állampusztai Célgazdaság. A külföldi kooperációban készült óriási méretű gép kitűnően használható nehéz, mély talajon is. A korábbi gépekhez viszonyítva teljesítménye csaknem négyszerte nagyobb. Éves teljesítménye: mélyszántásban ezeröttszáz hektár.

A repülőgépes növényvédelmi szolgálat sárga gépei néhány évvel ezelőtt még újdonságnak számítottak. Ma már nélkülözhetetlen segítői a mezőgazdaságnak. Szinte lehetetlen lenne a hagyományos módszerekkel időben elvégezni a növények permetezését és a műtrágya szórását. A repülőgépek kora tavasztól késő őszig dolgoznak. A felszállások számát sűríti a gépi rakodás is. Képünkön — amely szintén Állampusztán készült — emelőkaros gép tölti meg műtrágyával a felszállásra váró repülőgép tartályát.

A bogys-gyümölcsösben, a sűrű ültetés miatt gépet nem lehetett használni. A bolgár ipar segített ezen, amikor megalkotta a könnyen mozgó, kis helyen is „mindent tudó” lánctalpas traktort. Permetez, szánt, talajt egyenlít, talajt lazít. Nagyon sok ember munkáját helyettesíti.

— Zimm —

Nagyfáról — Zalaegerszegen

A bv. intézetben járva, egy olyan zárkába nyitottunk be a nevelőtiszttel, ahol csak elzárások voltak. A „rendezeresen” visszajáróknak ezt a típusát, azt hiszem, főleg az olvasóknak, mint ahogy arról is kár lenne részletesen írni, hogy a néha-néha végzett alkalmi munka után kapott pénzt hol és milyen módon költik el. Érthető, ha néhány mondat után a beszélgetés a nagyfai Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézetre tereiődött.

Nehéz lenne összeszámolni, hogy az intézet fennállása óta hány írás foglalkozott az ottani munkával, a gyógyítással, a beutaltak életével és a velük kapcsolatos tervekkel. Miért írunk akkor mégis újra és újra mindezekről? — Kérdezhetné (látszólag jogosan) az olvasó.

A választ egy tavalyi beszélgetésből vett részlettel szeretném megadni. Az alkori riportalan nevére már nem emlékszem, de mondanivalójának lényegére igen:

— Az a baj, tisztelettel, hogy nagyon rossz a tájékoztatás. Én például híret sem hallottam a bekerülésem előtt a szigorított őrizetnek. Most ismerkedtem meg vele, mert én is megkaptam... Ha tudom, mit jelent, nem követtem volna el semmit. Úgy vigyáztam volna magamra, mint a szemem világára... Inkább nem iszem, és akkor nem török be...

— Mit tud a Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézetéről? — Miről?!

— Valamennyi naplópap, a rádió és a televízió ismertette azt a két törvényerejű rendeletet, amelyik a szigorított őrizetről, illetve a nagyfai intézetről szól.

— Nem olvastam, nem hallottam... ezért rossz a tájékoztatás a kint élők számára!

— Gondoljon a kinti lapok olvasóira... A „hétfőnap” ember reggel átfutja kedvenc napilapját, hazafelé menet valószínűleg megveszi az Esti Hírlapot, este kinyitja a televíziót, vagy hallgatja a rádió híreit... a két törvényerejű rendeletről többször is tudomást szerezhet. Ha figyelmes szemlélője az életnek, talán megdöbben: „Erre is szükség van?”, azután, miután nem sokszoros visszacsó, nem bűnöző, nem a családját és környezetét rettegésben tartó alkoholisták beteg — a szomorú tények tudomásulvétele után a nagyvilág többi eseményeinek szenteli a figyelmét. És a sajtó, a rádió a televízió elsősorban hozzájuk szól, nem pedig annak a néhány százaléknak, akik a börtönöket járják... Az elsőbűnösök számára feleltébb unalmas lenne öröklék ezekkel a támadókkal foglalkozni!

— Az elzárások, a szabálysértők még nem bűnelkövetők, de a Heti Híradót már olvashatják...

— A kitérő után térjünk vissza gondolatban a zalaegerszegi bv. intézet zárkájába. A felmerült sok kérdést nem írom újra le, inkább a válaszokat adom meg:

— a Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézet nem büntető-, hanem egészségügyi jellegű intézmény. Egyelőre, egyre fogyatkozó számban, vannak még ott elítéltek, de egy célgazdaság arculatát nem lehet egyik napról a másikra megváltoztatni;

— mint minden új üzemnél, gyámnál, intézménynél, a kezdeti időszakban előfordulhatnak döccenők. Ebben az esetben ráadásul — mint már többször említettük — Európában is egyedülálló intézetről van szó... A jelenlegi szálláshely csak átmeneti, az új klinikai- és kórházépület elkészültét az építőanyagszállítás rendszertelensége akadályozza (az elmúlt tizenöt évre előirányzott egymillió lakás viszont hiánytalanul el-

készült, sőt, a tervezettnél többet adtak át a boldog tulajdonosoknak...);

— az intézetben töltött idő nem számít munkaviszony-megszakításnak, mint a börtönbüntetés, tehát a nyugdíj-jogosultságot sem befolyásolja;

— a fizetés a Munka Törvénykönyvének alapszik, vagyis a beutaltak ugyanannyit fizetnek, mintha más, hasonló vagy ugyanolyan munkát végezne bármelyik vállalatnál. A fizetésből természetesen ugyanúgy levonhatók különböző összegek (a gyermektartástól az OTP-részletig), mint egyébként. Más kérdés, hogy a korábban végzett rendszeresen alkalmi munkánál erre nem volt lehetőség, itt ellenben van;

— az intézetbe való beutalást gyakorlatilag bárki kezdeményezheti (de csak kezdeményezheti!), családtag, szomszéd, munkahely, a helyi Vöröskereszt szervezet stb.;

— Magyarországon ez az egyetlen munkaterápiás intézet működik, a többi alkoholistákat kezelő intézetben csak hosszabb-rövidebb ideig tartó elvonókúrával próbálkoznak az orvosok;

— aki ellen bármilyen büntetőeljárás van folyamatban, vagy indul meg a beutalása, illetve a gyógykezelés után, a különböző tárgyalásokon meg kell jelennie (természetesen akkor, ha egészségi állapota ezt megengedi);

— ha valakinek jogerős szabadságvesztés-büntetést elrendelő ítélete van, a Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézetbe történő beutalást ez kizárja.

A további beszélgetések, riportutak alkalmával biztosan találkozunk majd új problémákkal, és továbbra is igyekszünk minden felvilágosítást megadni a kérdezőknek. Sajnos, sok kérdésre kell számítanunk — az alkoholizmus népbetegség... H. A.

„Ünnepi” alkalom

Pohárról pohárra

Mottó: Voltam már úgy is, hogy a rendőr szemé láttára fordultam be a kocsmába. Persze, volt már bennem egy kis „nyomás”. Ha iszom, nem az ember beszél belőlem... A rendőr még szól is: Tibor, ne menjen be, tudja jól, hogy magának nem szabad... Most fogok harmincháromszor szabadulni, huszonötöd-ször szabálysértésért...

— Én egy ilyen balszerencsés vagyok a családomban. Igaz, mindenki erre hivatkozik... Hat testvérem van, talán még a piros lámpánál sem mentek át soha. Csak én vagyok ilyen...

— Apám meghalt 1950-ben. Talán akkor kezdődött? Most már nem tudom utólag eldönteni. Tizennégy évig dolgoztam a kereskedőszakmában, azután hol ez történt a vége felé, hol az... Másik állás után kellett volna nézmem. Közben elzárás, börtön... Az első feleségem nagyon helyes asszony volt, ma is hálával és szeretettel gondolok rá, becsülöm, tisztelem. Hat évig bírta magam... A másodikától azután kamatostól visszakaptam mindazt a rosszat, amit az elsőnek adtam. Ennyit röviden róla, a többi el lehet képzelni...

Egyszer valamelyik termelőszövetkezet borkimérésében összekerültem vele. Összekerültem... Én már ott ittam egy jó ideje, amikor bejött. Csak azért, hogy bosszantsam, elkezdtem kínálgatni az ott levő egyik nőt. Így kerültem össze a legutóbbi élettársammal. Most ő is itt van benn, amíg „várt” rám a legközelebbi szabadulásmig, büntéssel együtt állítólag hetven-nyolcvan rendbeli lopást követek el. Két nappal előbb tartóztatták le, mint ahogy én szabadlábra kerültem volna...

A mostani eset szinte iskolapéldája a magamfajta emberek életének. Márianosztráról szabadultam, tetőtől talpig felöltöztem elegánsan, és így érkeztem meg Nagykanizsára, nyolcezerhatás forinttal a zsebemben. Ivócimborák mindenütt akadnak. Folytassam? Elfogyott a pénzem, „elment” a karórám, a felöltöm, a jó ruhám... A rendőrség az elején még várt türelmesen, hátha abbahagyom és dolgozni kezdek. Figyelmeztettek is... de hiába. Ráadásul a már említett módon összekerültem az élettársammal, mert mégiscsak nehéz egyedül. Rettenetesen féltékeny, hisztérikus természete volt, napirenden voltak a veszekedések. Pláne, ha ittunk is... és ittunk.

Valamikor, a régmúlt „másik” életemben — az első feleségem révén — ügyvédekkel, bírókkal ebédeltem, jártam egy társaságba. Némi borzongással, de azért érdeklődve hallgattam őket, amint egy-egy érdekesebb tárgyalás tapasztalatairól vagy valamelyik bűnöző viselkedéséről meséltek. Most pedig...

— Összintén vagyok, ezt tudják rólam. Elegendő az ebből az életből. Ha letelik az elzárás, visszamegyek Nagykanizsára, ott van a lakásom. Gyalázatos állapotban lehet... szeretném rendbehozni. Az élettársam, illetve a volt élettársam harminc éves, eddig még büntetlen volt, de azt hiszem, egy ideig nem lesz alkalma újabb lopásokra, betörésekre elkövetni. Legalábbis kint nem... Talán okul az én példából, azért is meséltem el mindezt. Mondtam neki, hogy ha megváltozik a lakáscímem, megírom neki, ha valamire szüksége van, beküldöm, mert senkije sincs. Egyébként minden kapcsolatot szeretnék megszakítani vele. Talán sikerül vén fejjel, negyvenhárom évesen változtatni az életemen... Elmondta: K. Tibor szabálysértő.

Remélhetőleg ezeket a sorokat már nem olvassa... —H—

HULIGÁNOK

20

Gerlei alhadnagy megtapogatta fájós mellét:

— Jól elkanyarodtunk az én náthámtól, meg a fiatalkori bűnözés okaitól. Ambár a bűnözés okai közt, legalábbis a háttérben, ott van mindenféle társadalmi elmaradottság, nemcsak anyagi, hanem politikai és tudati is.

— Bizony ott, Zoltán! És ha már itt tartunk, bár nem akarok olyasmit kérdezni, ami nem tartozik rám, van valami határozott elképzelésed, hogyan vessünk gátat ennek az egésznek?

— Persze, hogy van! Nem is hatástalan. Elég utalnom arra, hogy az első ellenkező alkalmával, még a hatvanas évek elején, sikerült visszazsorítani ezt a tendenciát. Az alapelv, amiből kiindulunk, így fogalmazódott meg: A fiatalok többsége becsületesen tanul, dolgozik, teljesíti a haza iránti kötelességét, gondolkodását a szocialista társadalom formálja. Kívülről bevágtam, egyrészt, mert igaz, másrészt meg sokszor megbeszéljük egymás közt. Előadásokat is tartottam már erről ifjúsági klubokban.

— És nem röhögnek ki ilyenkor a gitározó huligánok? — kérdezte az orvos.

— Testvér, más a gitározás, megint más a huligánkodás. Te is imárod a zenét!

— Megálljunk! Én Corellit, Bachot, Haydn-t, Mozartot, Beethovent, Brahmsot, Kodályt, Bartókot, Smetanát, Dvorzsákot, Csajkovszkijt, Sosztakovicsot hallgatom, nem pedig... hadd ne mondják neveket!

— Ebből a szempontból ez mindegy. Van egy hegedű, és cincosz rajta. Ha visszagondolok gyermekkorunkra, mindig hallom, ahogy skálázol a nyikorgó vonóval.

Gerlei doktor elnevette magát:

— Soha semmit se sikerült tisztességesen eljátszanom!

— Nem! De ettől szobnak érzed magad? Hogy ilyesmivel töltötöd az idődet, két orvosi szakkönyv között?

— Dehogyan érzem. Csak hasznomra volt. Jobban értem és teljesebb gyönyört ad a zene, mintha sose muzsikáltam volna én magam is.

— No, vedd tudomásul, hogy a gitározó fiúk legtöbbször is ugyanezt csinálja, csak a kor divatja szerinti hangszeren, a kor divatja szerinti muzsikával. Attól még nem huligán. A múltkor lekaptunk öreget, egy rettentően veszélyes bűnözőt. Fiatal volt, húszéves. Nem tudott gitározni. Keskeny, régi szabású volt a nadrágja, rövid a haja. Kifejezetten jóvágású íróse volt. Be is dőlték neki a nők, akiket aztán kirabolt.

— Jó, térjünk vissza arra, amit kérdeztem. Mi a biztosíték arra, hogy nálunk a fiatalok huligánizmus, a csoportos bűnözés nem öit veszélyes méreteket? Van egyáltalán ilyen biztosítékunk? Vagy át kell esnünk minden betegségem, amin a nyugati társadalom átesik?

— A közrendészeti munka nő. Jobban odafigyelünk, hamarabb közbelépünk, öreget. De azt is hozzá kell tennem, hogy az eljárás során a fiataloknak kevesebb mint felét kellett csak elmarasztalni.

Minden téren fokoztuk a köztetek, a nyilvános helyek ellenőrzését. A csavargás miatt előállítottak száma növekedett. Nem a csavargóké, hanem azoké, akiket emiatt előállítottunk. Sajnos, a csavargásban nagy szerepe van a szülői ellenőrzés lazulásának, a végső ok sok esetben a szülők alkoholizmusa. A kényszerelvonó kezelésre tett javaslataink száma is jelentősen növekedett az eltelt négy év alatt. Fokoztuk az alkoholisták szülői rendőri felügyeletét. Több száz esetben kezdeményeztünk a veszélyeztető környezeti hatások megszüntetésére állami gondozásba vételt, fokoztuk az alkoholt kiszolgáló üzletek ellenőrzését, a tiltó rendelkezések megszegése miatt rendszeresen feljelentést tesznek a rendőri szervek.

Gerlei doktor elgondolkozott:

— Nem örvendetes, hogy egyáltalán van nálunk ilyesmi, de nem is ijesztő mindaz, amit elsoroltál. Országosan elenyésző számú fiatalról van tehát szó. Tegyük még hozzá: a bandák egy része még nincs felderítve, illetve felszámolva. Néhány száz vagy ezer ödöngő-huligánkodó fiatal, ha nem is kevés, tulajdonképpen egyáltalán nem sok egy tízmillió országban!

— Szerintem is ez a helyzet. De minket ez nem nyugtat meg. Ahol mód van rá, törekszünk felderíteni létezésüket és felszámolni őket. Ez a legjobb módszer, egyébként annak, hogy ne válják „tömegjelenséggé”, mint egyes nyugati országokban.

— Úgy van! A gáz már akkor kell irtani, amikor kidugta a fejét a termőföldből, nem akkor, amikor elárasztotta a földeket...

Gerlei alhadnagy felállt: — Akkor most én elmenek, ha nem haragszol! Anyu csókol. Vasárnap nálunk ebédeltek? — Valószínűleg, há csak!

Megjutalmazták a szökevény elfogóit

Nagyfáról február 21-én megszökött Bányai Péter elítelt. Másfél órával később, a közeli Rákóczi Termelőszövetkezet területén, egy önkéntes rendőr egy idős termelőszövetkezeti tag segítségével elfogta.

A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka megjutalmazta a szökevény elfogóit.

Képünk: a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának megbízottja átadja a jutalmat.

Az újsághírek nem álltak össze képpé. „Életveszélyesen megsebesítették az igazoltató rendőrt... a szolgálatát teljesítő rendőr két gyanúsán viselkedő férfit igazoltatott. Az ismeretlenek műanyag szalaggal bevont varratos acélsóvel életveszélyesen megsebesítették a kötelességet teljesítő rendőrt, majd elmenekültek. A rendőrség kéri, hogy...”

— Akkor, a július másodikán megjelent hír után, azt hittem, hogy a magyarzat nagyon egyszerű: a két férfit valamilyen súlyos bűncselekmény miatt körözik. Még ilyen áron — újabb bűncselekmény elkövetésével — is el akartak menekülni a rendőr elől. — Augusztus hetedikén arról számoltak be a lapok, hogy el-

A rendőr támadója

— Nem foglalkozom ezzel a gondolattal, mert két dolognak örülhet itt az ember: a szabaddal gondolatának és a jövő, szabad életnek, bármennyire soká is lesz... — Megérdemelte a büntetést? — Megérdemlem a büntetést. De nem ezt! Azért, hogy bent vagyok, csak magamat hibáztatom, más dologért mást is hibáztatok... — Szeretnék közelebb kerülni a „miért”-hez. Újra elővesszük az augusztus hetedik lapokat, melyeket talán Hartman is olvasott („Olvastam a cikkeket, amiket rólam írtak: nem az igazat írták”):

— „A vizsgálat megállapításai szerint a rendőr a két gyanúsán viselkedő ismeretlen férfit igazoltatni akarta. Felszólításának azonban nem tettek eleget, ezért megkísérelte előállításukat... az egyik férfi szökést kísérelt meg, és a tizedes ezt meg akarta akadályozni, a másik férfi hátulról egy 44 centi hosszú, súlynehezékkel tömített vascsővel leütötte. Ezután egyikük elvette az eszméletlen rendőr fegyverét, lőszerét, és a tizedes segítségére siető személyek fegyvert fogott. A cselekmény elkövetése után a támadók megszöktek a helyszínről... életét csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg.”

— Törvényszerű, hogy elmenekültem! De nem vagyok mindenre elszánt gazember! Vagy, ahogy mondták: bandita. — És a fegyvert miért vitte el? — Nem tudtam megállni, hogy el ne vegyem a fegyvert. Jó érzés volt, hogy van egy pisztolyom, mindenkinek van valami hobbija, amit mindenáron csinálni akar. Nekem a fegyver a hobbim... — Ebben majdnem belehalt egy ember... — Középes erősségű ütéseket állapítottak meg... Ha azzal indulok el, hogy megölöm, akkor kést viszek, vagy nem ütök négyet vagy ötöt, hogy hátha összeesik! Nem akartam megölni! — Az ítéletben az is szerepel: „előre kitervelt módon”... — Nem igaz, pillanatnyi ötletem volt, nem volt céloom vele... — Mit akart kezdeni a pisztollyal? — Semmit... — Vagyis a pisztollyal semmit sem akart kezdeni, de azért, hogy megszerezze, leütött egy rendőrt! — Az elképzelhetetlen, hogy valaki meggondolatlanságból üt le valakit, vagy akár félelemből! — Ez a „meggondolatlanság” annak az embernek a halálát okozhatta volna! — Mint embert, sajnálom azt a rendőrt, tájékozódtam közben az állapotáról is, de engem nem az ember miatt ítélték meg ilyen szigorúan, hanem az egyenruhája miatt! Ha meghalt volna, tudtam volna, hogy mit csinálnak... Nem így fogták volna el! Ha életben marad, s mégis jogerősen halálra ítélik, nem bánthatom volna meg, amit csináltam. — Mi, akik a „miért”-re kerestük a választ, kudarcot vallottunk. A kérdésekre adott válaszainkból nem állt össze semmiféle kép. A válaszok olyan ellentmondásosak, mint annak az embernek az arca, aki ott, a nevelőiroda íróasztalának másik oldalán, keményre zárt arccal és mosolygó szemekkel rögtön és készségesen válaszol. — Mit gondol, hogyan jutott ideig? — A társadalom nevelt ilyenül!

— Aztán februárban az újabb, a jogerős ítélet: „A Bródy Sándor utcai rendőrtámadás bűncselekményében, hivatalos személy sérelmére, előre kitervelt módon, nyereségvágyból, hivatalos személy ellen elkövetett emberölés kísérlete...” — Aztán februárban az újabb, a jogerős ítélet: „A Bródy Sándor utcai rendőrtámadás bűncselekményében, hivatalos személy sérelmére, előre kitervelt módon, nyereségvágyból, hivatalos személy ellen elkövetett emberölés kísérlete...”

— Engem úgy ítélték meg, hogy mindenre elszánt gazember vagyok. Elkövettem... De nem mertem rá gondolni, hogy mi lett volna, ha nem jön a mentő! Nem tartom helyesnek, hogy az ügyemet felváltják. Olvastam a cikkeket, amiket rólam írtak: nem az igazat írták! Tudom, hogy a saját ügyében mindenki az enyhítő körülményeket nézi, de én tudom, hogy elrettentő példaképpen kaptam ennyit! Gondolkoznom kellett rajta, hogy miért kaptam halál ítéletet. Nem tudtam enni sem... Azt hiszem, össze akartak lelkileg törni az ítélettel. Közömbös lettem... A második, jogerős ítéletet is közömbösen fogadtam. Úgy éreztem, mindegy, hogy felakasztják az embert vagy húsz évig bent lesz. Nem hiszem, hogy normálisan kerülök ki...

A beszélgetés Szegeden, az egyik nevelőtiszt irodájában folyt. A kopogás után magas, jó felépítésű fiatal ember lépett a szobába. Erős, nagy arckoponyájú, „a tettek emberére” vallott, s szinte kiáltó volt az ellentét arca és szemei között. Két szemében mintha állandóan mosoly bújkált volna... — Hartman László elítelt, tiszteletlen... — Bakancsa nem volt befűzve. — Tegnap is ezért szólították ki a sorból — jegyezte meg a nevelőtiszt. — Nem tudtam megkötni, nyomja a lábamat. — Még mielőtt sor került volna a beszélgetésre — akkor még a nevelőtiszt sem ismerte Hartmant, előző este érkezett — a nevelő úgy vélte, hogy hogy nem lesz könnyű „beilleszteni” ezt az embert a börtön rendjébe. A beszélgetés idején már egynapos „tapasztalata” volt... — Hogyan látja, hogy tud majd beilleszkedni? — Az ember próbál beilleszkedni... amúgy nem hallgatok a többiekre. Nem beszélgetek a zárkában. Úgy gondolom, hogy mindenkivel ki lehet jönni. Mindenki úgy csinálja a dolgát, ahogy akarja... nem szabad beleszólni. Ha alkalmazkodó itt, hamarabb elmegy az ítélet. Ez az elképzelésem. — Az ítéletről kérdeztük. Amit mondott — „Nem hiszem, hogy normálisan kerülök ki...” — ellentétben van előbb vázolt „elkérkezésével”. — Vagyis kísérti az öngyilkosság gondolata?

— Ez a „meggondolatlanság” annak az embernek a halálát okozhatta volna! — Mint embert, sajnálom azt a rendőrt, tájékozódtam közben az állapotáról is, de engem nem az ember miatt ítélték meg ilyen szigorúan, hanem az egyenruhája miatt! Ha meghalt volna, tudtam volna, hogy mit csinálnak... Nem így fogták volna el! Ha életben marad, s mégis jogerősen halálra ítélik, nem bánthatom volna meg, amit csináltam. — Mi, akik a „miért”-re kerestük a választ, kudarcot vallottunk. A kérdésekre adott válaszainkból nem állt össze semmiféle kép. A válaszok olyan ellentmondásosak, mint annak az embernek az arca, aki ott, a nevelőiroda íróasztalának másik oldalán, keményre zárt arccal és mosolygó szemekkel rögtön és készségesen válaszol. — Mit gondol, hogyan jutott ideig? — A társadalom nevelt ilyenül!

— Uram, nincs mit tenni, várniuk kell, éppen most kaptam egy telefont, hogy a vonat ötven perccel késik. — Könyvjutalmat nyertek! Aradi Ottó elítelt, Pécs; Juhász Sándor elítelt, Póv. Bv. Intézet; Majoros Lajos elítelt, Szeged; Németh János elítelt, Zalaegerszeg; Rábai Antal elítelt, Zalaegerszeg.

— Uram, nincs mit tenni, várniuk kell, éppen most kaptam egy telefont, hogy a vonat ötven perccel késik. — Könyvjutalmat nyertek! Aradi Ottó elítelt, Pécs; Juhász Sándor elítelt, Póv. Bv. Intézet; Majoros Lajos elítelt, Szeged; Németh János elítelt, Zalaegerszeg; Rábai Antal elítelt, Zalaegerszeg.

Emberélelet követelt a munkavédelmi lazaság

E bűnügy első- és másodrendű vádlottját — a 41 éves J. J.-t és a 21 éves B. T.-t — a munkavédelmi szabályok be nem tartása s az ellenőrzés elmulasztása juttatta a vádlottak padjára. V. F. betanított munkás haláláért felelősek.

Tavaly október 30-án a Közúti Gépellátó Vállalat Haraszti úti festőműhelyében V. F.-nek burkoló elemek festését kellett volna elvégeznie, amikor a tragédia bekövetkezett. Alig kapcsolta be az új szórópisztolyt, felkiáltott és elvágódott a földön. A műhelyben dolgozók közül valaki gyorsan kikapcsolta az áramot, de már hiába volt a szívmasszázs, az orvosi segítség, nem lehetett rajta segíteni. (A rendőrségi vizsgálat, a tanúvallomások, a szakértői vélemények 186 oldalt tesznek ki.) V. F. október 29-én jelentette főnökének, villanyszerelő csoportvezetőnek: másnap új szórópisztolyt fog dolgozni, s kérte, hogy a gép bekötését végezze el. J. J. először elutasította a kérést, mondván, hogy csak ketten vannak a műhelyben, nem érnek rá. V. F. azonban nem tárgyalt, mire J. J. utasította B. T.-t, hogy

végezze el a szórópisztoly bekötését. B. T. alig két hónapja dolgozott a vállalatnál, s bár erősáramú szakközépiszkolát végzett, önálló munkát nem végezhetett, mivel még nem tette le a biztonságtechnikai vizsgát.

— Ez volt az első önálló munkám, amit egyedül végeztem! — áll vallomásában.

A földelő vezetékét felcserélte a fázisvezetékkel, az olvadóbiztosítékot pedig nem vette ki. Ennek ellenére is meg lehetett volna előzni a balesetet, mivel a munkavédelmi előírások értelmében a szórópisztolyt műszeresen is ellenőrizni kellett volna. Mégpedig J. J.-nek. Csakhogy a csoportvezető erről megfeledkezett. Felelőtlenség volt e munkát gyakorlatlan beosztottjára bízni. A vállalat jellemzése szerint a csoportvezető villanyszerelő kétszeres kiváló dolgozó, több mint két évtizede dolgozott jól a munkahelyén. Hasonlóan dicsérő szavak szólnak a fiatal B. T. eddigi munkájáról, viselkedéséről. Mindez sajnos nem változtat azon: elég volt egyetlen „kihagyás”, s ez emberélelet követelt.

ügyeletes nem leszek. Ja, el ne felejtsem, van itt valaki a folyosón, akit meg kell még néznie, egy térsérüléses nő. Furcsa szerzet. A baleseteknek még ha nem is tudnak, akkor is szívesen hazamennének azonnal. Ez meg elkezdett pityeregni, hogy a férje elhagyta, nincs otthon senkije, szívesen itt üldögél egész éjszaka.

— Egy nő? — kérdezte Gerlei alhadnagy.

— Igen... valami... hol is a lapja... valami Kárásziné... Azt mondja, hogy hulangánok megkergették, elesett, és attól sérült meg.

— Kárásziné? — kapta fel a fejét az alhadnagy. Nagyon is érdekel! Valószínűleg ismerem. A százados megcsókolt, ha rá talál! — Igen? Hát itt ült a folyosón, amikor jöttél. Nem láttad? — Nem én!

Kiléptek az ajtón. A folyosón nem volt senki. Egy nővér jött szembe. Tőle érdeklődtek. Nem, nem látta, mondta, a kórteremben volt elfoglalva. Rosszul lett egy beteg.

Az alhadnagy belekarolt bátyjába, a folyosó csendjében halkán súgta neki: — A Winnetou-banda egyik nőtágját szintén Kárászínéknak hívják és szökésben van! Több mint bizonyos, hogy ő az! Szagot kapott volna és meglepett? Különös!

Az orvos letelefonált a portára. A portás a telefonra ébredt, nem is látta Kárászínét.

Késő nyáron fejeződött be a nyomozószervek és az ügyészség munkája az ügynevezett Winnetou-banda ügyében, így az ügyészségről a bíróságra került. Réti Mihály — Winnetou — a folyosó korlátjára könnvölt, és zavartan pillantgatott körül, majd le, a bírósági épület udvarára. Szármolt-e vele, hogy ide kerül

társaival, amikor oly fékezhetetlen erőszakossággal garázdálkodott egy fővárosi munkáskerület szívében, az utcákon, parkokban, a kiserdőben?

Most csak nézegette az udvart. Háromemeletes épületek határolják a macskakövekkel kirakott térséget. A falak sötétszürken komorlannak, az ablakokon vasrács. A bírósági udvar közös a börtön udvarával. Milyen rövid az út innen amoda!

De milyen volt az útjuk ideig?

Már két napja tart a tárgyalás a banda bűnperében. Az imént szünetet rendelt el a tanácsvezető bír. Kinn állnak mind a bíróság folyosóján, öröktől körülvéve. Jól esik a cigarettafüstöt belelelegezni itt, a folyosón, de némelyikük megriad a gondolatra, mekkora a számla, amelyet a rendőrségi nyomozás, az ügyészségi kihallgatási jegyzőkönyvek és a bírósági bizonyítói eljárás adataiból összeállíthatnak az illetékesek. Nincs mese, gondolja Réti Mihály, ezek ténylek. Így volt, most fizetni kell.

A bíróság öt már kihallgatta. A kihallgatás — és a tárgyalás egész eddigi menete — meggyőzte arról, hogy a bűnüldöző szervek előtt tisztán áll a banda ténykedése. Több oldalról is bizonyított, hogy ok, akik most itt ülnek a vádlottak padján, semmibe vették a társadalmi esztétizálás szabályait. Garázdálkodtak, rettegésben tartották a szórakozóhelyeket, az utcán, a téren, a kiserdőben megforduló békés állampolgárokat. A Duna-part elhagyatottabb részsein, a kiserdőben, „vadászterületükön” megtámadták az egyedül vagy kísértésükkel sétáló nőket, lányokat. Erőszakoskodtak velük, önérzetükben megsértették őket, a védelmükre sietőket összeverték, a válluk levő férfiakat megfélemlítve, arra kényszerítették őket,

hogy „megtekintsék”, mit művelnek, s mindezt túlerejük tudatában.

A vizsgálat bebizonyította, hogy közülük többen is erőszakos bűncselekmények elkövetésére használtak fel átlagosnál nagyobb fizikai erejüket. A szerencsétlenül járt áldozatok az esetek többségében képtelenek voltak velük szemben fellépni. Az is bebizonyosodott, hogy többen a szemtanúk közül közömbösségből nem avatkoztak közbe, sorsukra hagyták a banda áldozatait, tényleg szemléltek a banda garázdálkodásait.

— Ugyan, kérem — csatlant fel az egyik tanú —, csak nem képzeli, hogy oda-megyek és segítik a megtámadott nőnek vagy férfinak? Hogy engem is hülyére verjenek, nyomorékká tegyenek? Ezek mindenre képesek! A bíró próbálkozott a felelősségért felelősségével: — És ha történetesen önt támadták volna meg, s ön azt látja, hogy száz méterre onnan emberek járnak? Ha segítségért kiált, akkor is ilyen természetesnek veszi, hogy a többiek inkább odébb sétálnak, de nem avatkoznak be? Nem kelnek az ön védelmére, félelemből vagy közömbösségből?

A tanú meggyőződéssel mondta:

— Minden veszélybe került ember joggal várja a segítséget. Bizonyos vagyok azonban abban, hogy bárki a jelenlévők közül egy pillanat alatt felméri, mire számíthat, ha közbeavatkozik. Arra, hogy minden biztonnyal alulmaradjon, járókelők, nem vagyunk kérem sem hivatásos önkéntesek, sem rendőrök. Nincs erőnk, se eszközünk, amivel védejük magunkat. A megtámadottakat tehát segíteni nem tudunk, de magunkat veszélybe — lehet, hogy életveszélybe — sodorjuk! (Folytatása következik) T. K.

LABDARÚGÁS

Négy minimális győzelem, négy döntetlen a 17. fordulóban

Nem volt könnyű dolga a bajnoki táblázat vezető csapatának. Jóllehet a Ferencváros és a Videoton is otthonában játszott, mindkét csapatnak meg kellett elégednie a sovány 1:0-as győzelemmel. Még nehezebb volt az Ú. Dózsa dőlg, s egy pontot ott is hagyott Diósgyőrben. Ilyenformán helyesre történt: a Videoton áll most a második helyen.

Döntetlenül végződött a DVTK-Ú. Dózsa találkozón kívül még a Vasas-Salgótarján, a Tatabánya-ZTE, a Haladás-Békéscsaba mérkőzés, s — ugyanúgy, mint az FTC, a Videoton — egy gólkülönbséggel nyert a Rába, a Honvéd is. Összevetve a múlt heti 20 góllal szemben most csak 18-szor került a labda a hálóba. A góllövőlistán Weimper, a Bp. Honvéd játékosa került az első helyre (10), megelőzve a holtversenyben álló Karsait, Váradit és Kocsis Lajost.

BP. HONVÉD—MTK—VM 2:1

Ha az MTK-VM a 21. percben 3:0-ra vezet, a Bp. Honvéd egy szót sem szólhatott volna... És hogy nem így történt, abban legfőképp az „Üllői úti formában” levő Gujdár volt a részese, aki a Hungária körüli mérkőzés első szakaszában hihetetlen dolgokat produkált. A váratlan fordulat a 35. percben következett be, amikor az első fél órában a „sehol sem volt” Bp. Honvéd megszerezte a vezetést. A félvonalnál Bartos rosszul indított, de Csetényről így is Weimper elé került a labda, aki a kifutó Gáspár mellett a kapuba fejtelt (1:0). Egy perc sem telt el, s hasonló jelenet után ismét Weimper „villogott”, azzal a különbséggel, hogy most laposan a hálóba gurított (2:0).

A szünet után, a 47. percben a lelkesen játszó Kovács révén gyorsan szépített a hazai együttes (2:1), de aztán a piros-fehérek sorra átvészelték a kapu előtti kavargásokat, Gujdár remekelt, s így egy gólt sikerült megtartania az előnyből.

FTC—SZEOL 1:0

A ferencvárosi szurkolók (14 ezren) már gólfesztiválról ábrándoztak, mert a 18. másodpercben vezetést szerzett csapatuk: Mucha három csel után bal oldalról lötte be a labdát, valamennyi szegedi védő hibázott, s Pusztai 3 méterről a hálóba talált (1:0). Ezután azonban iramváltás történt, a ferencvárosiak képtelenek voltak megjátszani a labdát, támadásaik sorra-rendre elhaltak már a szegedi 16-osnál. Ily módon a SZEOL nem játszott alárendelt szerepet, sőt ügyes adogatásokkal teljesen kiegyenlítettette a játékot.

A második féldőben a Ferencváros továbbra is szokatlan formájára állt szereplő. Csuoán Nyilasi fejese érdemel említést ebből a játékrészből, a labda a kapufáról vágódott vissza a mezőnybe.

DIÓSGYŐR—Ú. DÓZSA 2:2

Több mint tízezer néző előtt diósgyőri támadásokkal indult a játék és a 22. perc meg is hozta a hazaiak vezető gólját. Fekete lötte keresztbe a labdát, a labda Juhászról Rothermel felé szállt, de Dunai III. zavarta őt a védésben. leperdült róla a labda, s a berobbanó Kiss közelről a hálóba juttatta (1:0). A 27. percben egyenlített a Dózsa: Törőcsik kapott egy labdát a bal oldalon, Salamon szerelné akarta, de elcsúszott, Törőcsik Bene elé adott, aki 8 méterről a hálóba lött (1:1). Fordulás után a hazaiak nagy lendülettel támadtak, az

55. percben újra vezetést szereztek. Salamon Kiss elé ívelte a labdát, aki tovább a jó ütemben érkezett Horváthhoz, és ő hat méterről a kapujából kimozduló Rothermel mellett az üres kapuba gurított (2:1). Az 56. percben újra egyenlített az Ú. Dózsa. Szabadrúgásból Bene tovább fejtette jobbra a fedezetlenül álló Nagy elé, aki nem hibázott (2:2).

VASAS—SALGÓTARJÁN 1:1

Háromezer néző előtt már az elején kiderült, hogy a Salgótarján a Fáy utcában sem lesz könnyű ellenfele a Vasasnak.

A 11. percben a Bányász a vezetést is megszerezte; jó partdóbas után Szóó kiugrott, faképnél hagyta a védőket, középre adott, és Jeck 6 méterről a hálóba lött (1:0). Erősített a Vasas, főleg Török előretörései voltak veszélyesek, de Szűcs kapuja előtt nem alakult ki nagy helyzet. Szünet után a Vasas átállt a négycsatáros játékra, de a tömör tarján védőfalat nem tudta áttörni. Végül a szünetlen Vasas-rohamok az utolsó percben hozták az egyenlítő gólt. Kántor tört előre, már a 16-oson belül járt, amikor Szóó elgáncsolta. Háromi bíró 11-est ítélt, s ebből Váradit gólt lött (1:1).

VIDEOTON—KAPOSVÁR 1:1

Székesfehérvárott 7000 néző előtt egyoldali játék folyt majdnem 90 percen át. A Kaposvár az utolsó negyedórától eltekintve csak a védekezésre fordított gondot, a támadással eleinte nem is törődött. A mérkőzés egyetlen gólja a 72. percben esett, amikor Nagy II. a lábak erdejé között lötte a labdát a hálóba.

Utánpótlás EB negyeddöntő:

Magyarország—Anglia 3:0

A magyar utánpótlás-válogatott 3:0-as győzelmet aratott az angolok ellen, s tekintélyes előnnyel várhatja a manchesteri visszavágót az EB negyeddöntőjében.

Egy órán át a szerda délutáni télies időben az Üllői úti pálya lelátóin didergő tízezer lelkes szurkolóssereg képtelen volt felmelegedni a játék láttán. A magyar csapat idegesen, kapkodóan, inkább küzdött, mint játszott, az angolok viszont „magyaros stílusban” rohamoztak. A fiatalokat jellemző nagy hév gyakran túlmént a szabályok engedte határokon, s a svájci Favre játékvezető is „megzavarodott”, még akkor is sípolt, amikor nem kellett volna.

Ezt csak néhányszor szakította meg futballatrakció, például Gujdár kapus két nagyszerű védése, a másik oldalon Nyilasi három szép szölgója, amely közül az egyiknél a 19. percben a kapus által kiütött labdát a léca lötte (1:0).

Szünet után megint csak a vehemensen támadó angolok törtek előre. Baróti Lajos szövetségi kapitány ekkor szerencsés cserére szánta el magát: a helyét sehoggy sem találó Váradit Fekete váltotta fel. S hogy ez milyen jó húzás volt, erre már a következő perc választ adott. Szabó, aki eddig csak egyedül verődött elől az angolok gyűrűjében, most a félpályánál elcsúszott egy átadást, megindult előre, Feketéhez továbbított, majd a visszakerülő labdát a kifutó kapus mellett lötte a jobb sarokba (2:0). Ez felvillanyozta a nézőket is, s nem telt el csak négy perc és Ebedli beadását az angol

TATABÁNYA—ZTE 1:1

Tatabányán 4000 néző tekintette meg a mérkőzést. A 31. percben a hazai csapat szerezte meg a vezetést. A gól után a ZTE volt inkább mezőnyfőnyben.

A második féldő 61. percben a vendégek egyenlítettek. Fodor a jobb oldalról ívelt be egy szabadrúgást, a hazai védők röviden mentettek, Józsi megszerezte a labdát és hét méterről nagy erővel a hálóba lött (1:1).

RÁBA—CSEPEL 3:2

Győrött, 4000 néző előtt, kellemetlenül erős szélben nagy küzdelmet vívott a két együttes. Változatos, érdekes és izgalmas volt a játék. A gólok sorrendje: Mile (1:0), Csordás (1:1), Csordás (1:2), Pozsgai (2:2), Horváth L. (3:2).

HALADÁS—BÉKÉSCSABA 0:0

A Haladás helyzetei állapotán akár több góllal is győzhetett volna, de csatársora ezen a találkozón a legjobb lehetőségeket is elszalasztotta. Mindkét együttes nagyon lelkesen küzdött, de ez kevésnek bizonyult a két pont eldöntéséhez. Marton játékvezető előbb Halmosit (55. p.), majd Némethet (85. p.) kiállította.

A bajnokság állása:

1. Ferencváros	17	13	3	1	37-14	29
2. Videoton	17	11	3	3	35-14	25
3. U. Dózsa	17	11	3	3	39-22	25
4. Bp. Honvéd	17	9	5	3	32-20	23
5. DVTK	17	6	7	4	16-18	19
6. Haladás	17	7	4	6	22-22	18
7. Salgótarján	17	6	5	6	29-31	17
8. Kaposvár	17	4	7	6	26-33	15
9. ZTE	17	4	4	8	28-26	14
10. Csepel	17	4	6	7	21-26	14
11. Vasas	17	5	3	9	26-28	13
12. Rába	17	3	7	7	19-24	13
13. Tatabánya	17	5	3	9	21-34	13
14. MTK-VM	17	5	2	10	20-25	12
15. Békéscsaba	17	3	6	8	12-25	12
16. SZEOL	17	3	4	10	13-34	10

kapus kiejtette, Nyilasi megint ott volt, s máris hálóban volt a labda (3:0).

Most már lendületbe jött a magyar csapat, de, sajnos, a játék helyét megint a szabálytalanságok sorozata folytatódtott; Gidnam megütötte Feketét, majd Nyilasi és Fekete sárga lapot kapott a játékevetőtől.

A magyar csapat teljesítményét elsősorban a három gól dicséri, játéka már közel sem volt szemre szép, kivéve a második féldő negyedórás szakaszát.

KÖZÉP-EURÓPAI KUPA

Csalódás az Üllői úton

Wacker Innsbruck—Ferencváros 2:0

Meglepte az osztrák bajnokcsapat szerda délután a Ferencvárost, és 2:0-as győzelmével a Közép-európai Kupa vitathatatlan esélyesévé lépett elő. A magyar együttes a megszokott lendülettel kezdett, s a 11. percben akár vezethetett is volna: Magyar beadásából Nyilasi kapusból lött, a labda azonban a külső hálóban akadott meg. Úgy látszik, hogy az osztrákok számoltak a körülményekkel, és a védekezést leaktívkálva igyekeztek megoldani.

Szünet után váratlan fordulat: a 47. percben Welzl ki-tört, túljutott Hajdún is, amikor a kapus a labda helyett a csatár lábát kapta el. Petri játékvezető, jogosan, 11-est ítélt, és a sértett bombázta a jobbsarokba a labdát (1:0). Még nem volt veszte semmi, a Ferencváros mezőnyfőnyben

NB II.

Nincs változás

Az NB II. listavezetője, a Dunaújváros, otthonában fogadta az egyik „trónkövetelőt”, a BVSC-t és biztosan nyert; így maradt előnye. A Budaöklök ismét nyert, akárcsak a még mindig aspiráns Volán. Az egykori győri, illetve Vasas-csatár, Korszós most a Bábólnát dirigálja, és ha csak tizenegyes góllal is — pontot szerzett Debrecenben. Továbbra is megbízható a KKFSE, a Bp. Spartacusnak már befellegzett, a Vasas Izzó otthonában csak egy pontot szerzett a Szolnoktól, a Dorog tartja formáját.

Dorog—Oroszlány	1:0
Olajbányász—Bp. Spart.	2:0
Bábolna—DVSC	1:1
KKFSE—FŐSPED	2:0
Volán SC—Nagybátony	3:0
Budaöklök—MÁV-DAC	2:1
SZMTE—V. Izzó	2:2
Komló—Várpalota	1:0
Dunaújváros—BVSC	2:0
Pécs—Szekszárd	0:0

1. Dunaújváros	23	15	6	2	53-18	36
2. Budaöklök	23	14	5	4	55-30	33
3. Dorog	23	13	6	4	41-20	32
4. Volán	23	10	9	4	37-25	29
5. KKFSE	23	12	4	7	39-24	28
6. BVSC	23	10	7	6	39-27	27
7. SZMTE	23	9	7	7	34-26	25
8. DVSC	23	9	7	7	27-31	25
9. Pécs	23	9	5	9	35-21	23
10. MÁV-DAC	23	8	6	9	28-32	22
11. Szekszárd	23	6	9	8	27-34	21
12. Komló	23	7	7	9	24-37	21
13. Oroszlány	23	6	8	9	30-34	20
14. Várpalota	23	6	8	9	27-34	20
15. Olajbányász	23	6	7	10	21-34	19
16. Vasas Izzó	23	5	8	10	25-33	18
17. FŐSPED	23	6	5	12	30-17	17
18. Nagybátony	23	6	5	12	22-38	17
19. Bp. Spart.	23	3	8	12	18-50	14
20. Bábolna	23	5	3	15	29-53	13

RÖVIDEN

OBERTSDORF: Tom Inauer, a 17 éves osztrák olimpiai ezüstérmes a nemzetközi síviadalon 30 ezer néző előtt siugrásban 176 méterre javította a világcúscot.

BRÉMA: Nemzetközi versenyen a férfi 100 m-es gyorsúszó számban a nyugatnémet Steinhilber a világon elsőnek 50 mp-en belül 49,78 mp-es időt ért el. Igaz, hogy 25 m-es medencében úszta, de teljesítménye így is rendkívül. A többi számban is kitűnő eredményeket ért el, főként az NDK és az NSZK legjobbjai.

BRÜSSZEL: Lipcsei nyerte a belga szakszervezetek mezei futóversenyét a román Tudorita és a szovjet Zaploscova előtt. A férfiaknál a szovjet Radosejev az első, Török a második, Homoki a hetedik, Varga a kilencedik.

RUSSZE: Molnár Anna második (a döntőben a szovjet Ferdmantól kapott ki 3:0-ra) a bolgár nemzetközi asztalitenisz-bajnokságon, férfi párosban Kreis Stokkellét (NDK) az oldalán az első helyen végzett.

PÁRISZ: Magyar versenyzők nem jutottak döntőbe a Rommel Kupa férfi törversenyben. Az első-séget a szovjet Ramanykov szerezte meg 4 győzelemmel, második a francia Pietruska, harmadik az ugyancsak szovjet Ruzijev egyaránt 3 győzelemmel.

A legnagyobb eddigi csapatsiker teniszben

Ludwigshafenben eléggé le-történ ilték együtt a magyar teniszszekők. Biztosnak látszó győzelem csúszott ki a kezük-ből, és — úgy tűnt — ezzel elvesztett az első hely az Európa Kupában.

Az NSZK elleni mérkőzé-sen Szőke Péter folytatta bravúrsorozatát, és 7:6, 6:4 arányban győzött Fassbender ellen. Taróczy lett volna a sor, hogy bebiztosítsa az első helyet Pinnert idehaza 6:2, 6:4-re verte és ha az a Szőke, aki itthon nem tudott nyerni Fassbender ellen, idegenben sikert aratott, akkor Taróczy miért ne győzne Pinnerrel szemben?

Nem győzött! Nem bírta elviselni azt a nagy felelősséget, hogy most az ő eredményétől függ az első hely az EK-ban. Pinner tele volt ön-bizalommal, és 6:4, 6:3-ra győzött.

Következett a páros. A Wimbledonban elődöntőt ví-vó Fassbender—Pohmann kettős 6:4-re nyerte az első játszmát Taróczy és Szőke ellen, a második a magyaroké volt (7:6), majd a harmadikban 6:6-os állás után a rövidített játékban egyetlen poén kellett volna csak a sikerhez. Egy hiba — és máris felülkerekedtek a nyugatné-metiek. Megnyerték a mérkő-zést, megszerezték a harmadik helyet, a mieink pedig szinte biztosra vették, hogy ezek után csak másodikok lehetnek.

A svédek csalódottan már-már elcsomagolták a Királyi Kupát, az EK elődöntőjét, amely-et azért vitték Ludwigshafenbe, hogy majd átadják a magyaroknak: ők úgy vélték, a serleg Magyarország válogatottjának birtokába kerül.

Végül is igazuk lett. Nem sokkal éjfél előtt érkezett a hír, hogy a nagy vetélytárs angol csapat Bordeaux-ban 2:1-re kikapott a franciáktól, így Magyarország lett az első 11 ponttal, 26:16-os mérkő-zésaránytal. Anglia 10 pontot szerzett (28:14), az NSZK 8, Franciaország 8, Svédország 7, Jugoszlávia 4, Olaszország 4 és Spanyolország szintén 4 ponttal osztozott a 7—8. helyen.

Anyagi és erkölcsi siker

Amikor kiírták az Európa Kupát, már az is nagyon szépen hangzott, hogy a magyar csapatot az első csoportba, a legjobb nyolc közé sorolják. A szakszervezők eléggé tartottak a feladattól. Január 18. és március 7. között tizennegy mérkőzés szerepelt a műsoron, minden héten egy idehaza, egy külföldön. Vajon bírja-e ezt a megterhelést a magyar válogatott azokkal a csapatokkal szemben, amelyeket több egyenértékű játékkal rendelkezők? Gazdasági gondok is adódtak, hiszen az utazás, illetve a hozzájuk érkező csapatok vendéglátása sok pénzbe kerül. A MÅLÉV azonban kedvezményt adott, számos vállalat is segített, a belépőjegyek is hoztak pénzt a konyhára, és a vezetők végül kiszámolták, hogy az utolsó helyezetteknél járó 2000 dollárból is fedezni tudják a devizakiadásokat.

Hát nem 2000, hanem 30 000 dollárt kap a magyar csapat! De ennél a valóban tekintélyes összegnél még többet jelent az a nagy erkölcsi siker, hogy a magyar tenisz-csoport a nagy sportlapok első oldalára került.

Csehslavóváci kivéve Európa legerősebb válogatottjai álltak rajthoz, és ha Borg, Orantes, illetve Panatta nem is, vagy csak keveset játszott, az ellenfelek csapataiban legalább egy, de inkább két olyan játékos kapott helyet, aki a leghivatalosabbnak számító világranglistán az ATP rangsorában előkelőbb helyen áll, mint Taróczy, nem beszélve Szőkeről vagy Baranyiról.

Válogatottunk minden hazai mérkőzését megnyerte. Természetesen játékosaink é az érdem, de nagyban közrejátszott a sikerben, hogy Miskolc, Szeged és Budapest kö-zösége olyan légtérrel teremtett, amilyent régen élvezhet-tek magyar teniszszekők.

Idegenben négyszer győzött a magyar csapat; Franciaországban, Angliában és az NSZK-ban szenvedett csai vereséget. Bravúrt bravúrra halmoztak a játékosok — első-sorban Szőke Péter.

Taróczy és Szőke

Szőke nélkül aligha sikerül az első hely megszerzése. Róla régóta tudja mindenki, aki csak konyit a teniszsporthoz, hogy nagyszerű játékos. Különben az előző években nem nyerhette volna meg Hamburg nemzetközi bajnokságát nem győzte volna le Newcombe-t, Orantest, a fénykorában levő Pilicset, a cseh szlovák Kodest. De a magyar válogatott tagjaként képtelen volt magára találni. Jákfalvy Béla szövetségi kapitány valóságos utolsó lehetősége adott Szőkének azzal, hogy Taróczy oldalán 6 játéssza párost az Európa Kupában. A Taróczy—Benyik kettős — amely a DK-ban igéretesen kezdett — mindinkább visszasesett, és a kapitány kísérletezni kényszerült. Ragyogóan bevált az ötlet. A Taróczy—Szőke kettős 11 mérkőzésből 7-et megnyert: pontosan ugyanazt az összeredményt érte el, mint a világ egyik legjobbjának tartott Fassbender—Pohmann páros. (Szőke — amikor Taróczy beteg volt — Baranyi oldalán még három mérkőzést nyert párosban.)

Párosaink egyébként soha ilyen jó eredményt nem értek el. Régebben a Davis Kupa-mérkőzések nagyon sokszor éppen a párosteljesítmény miatt veszték el — most nyolc alkalommal, 1:1-es állás után a páros hozta meg a csapatgyőzelmet!

Taróczy mellett Baranyi játszott volna az egyes mérkőzésekben. Bajnokunk azonban az első forduló után megbetegedett, és Szőke ugrott be a helyére: mindjárt legyőzte az olasz Zugarellit, aztán a spanyol Munozt, és mire a negyedik fordulóban Taróczy újra játékképes lett, már Szőke lett a csapat második tagja. Szőke végül is 13 mérkőzésből 9-et megnyert, és a második helyen rangsorolt játékosok közül Franulovics mögött ő volt a legeredményesebb. Ha ezt a formáját tartja, akkor megoldódnak a magyar csapat Davis Kupa-gondjai!

Taróczynek nehezebb ellenfelei voltak, mint Szőkének, hiszen ő a csapatot legjobbjai-val került szembe. Beteg-sege legyőngítette, nem nyújtotta igazi önmagát, így is hét győzelmet aratott, ötször kapott ki, és az első helyen szereplő játékosok rangsorában Mottam és Dominguez mögött harmadik lett —

A tenisz világszerte a legnépszerűbb sportok közé tartozik, és ezért külön öröm, hogy Magyarország válogatottja olyan sportban ért el kiemelkedő sikert, amelyre odafigyel egész Európa.

Folytatódik a vizsgálat

Az építkezési előírások be nem tartása okozta az olimpiai építkezésen a négy munkás halálát és többek megebesülését — jelentette be Roger Trudeau, az olimpiai ítéstmények felügyelő bizottságának igazgatója.

— A munkaadói minisztérium még folytatja a vizsgálatot, a felelősséget végső soron csak a fűgyvész állapíthatja meg — folytatta Trudeau, aki most már közzölte az elhunytak névsorát is. Trudeau cáfolta, hogy az építkezéseken rendkívül rossz a hangulat, mert a munka gyorsítása miatt több bizon-sági intézkedést elhagyta, s a munkások úgy érzik, említt kellett négy társuknak meghalnia.

TUDOMÁNY TECHNIKA

Az ínygyulladás és a foglazulás

Hazánk egész lakosságát véve alapul, vagyis ha a fogatlan újszülötteket és az öregeket is beleszámítjuk, minden második embernek ínygyulladása és foglazulása van. Ha ellenben csak azokat a lakosokat tekintjük, akiknek van foguk, e betegségek gyakorisági aránya még nagyobb. Az ínygyulladást és a foglazulást tehát joggal nevezhetjük népbetegségeknek, hiszen miattuk legalább annyi fogat veszítünk el évente, mint az ugyancsak népbetegségként számon tartott fogszuvasodás miatt.

Az ínygyulladásra az első figyelmeztető jel rendszerint az, hogy foszosóskor vagy keményebb táplálék rágásakor vérzik az íny, illetőleg rossz szagú a lehelet. De az ínyvérzést a legtöbb ember nem veszi komolyan, a rossz szájszaghoz pedig fokozatosan hozzászokik.

„Tasakban” az ételmaradék

Tudnunk kell, hogy az íny-sorvadás és a foglazulás atomosan jön létre; az íny fokozatosan, szinte észrevétlenül sorvad, a fogakat tartó csont (az állcsont) pusztul, s a fog és az íny között úgynevezett tasak keletkezik. Ez úgy alakul ki, hogy az íny — látni fogjuk, mitől — gyulladással jön, megduzzad a széle, feldoborodik, s az addig a fogakra simuló íny meg a fog között egy kis válvú keletkezik. Ebben az ételmaradék tapad meg, s mert ez a baktériumoknak eszményi környezete, el is szaporodnak ott. Az „eredmény”: olyan mértékű ínygyulladás, amely miatt az addig feszesen tapadó íny leválik a fogról, az azt rögzítő kötőszöveti rostok elpusztulnak, s helyükbe a foggyökér mentén sarjszövet burjánzik a mélybe. Minthogy ez a szövetfajta nem rögzíti a fogat, a fog tartása meggyengül, a rágásakor reá háruló erőknél nem képes ellenállni és kimozdul a helyéből, úgy mondjuk: elvándorol. A kimozdulás a fog elvezetéséhez vezető szomorú útnak egyik nagyon fontos szakasza. Amikor ugyanis a fog elmozdul a helyéről, a felső és az alsó fogsor rágó-felcsínei nem illeszkednek jól egymáshoz, s emiatt rágókor még fokozódik a fogak meeterhelése. Ha ilyenkor, vagyis idejében nem megy a beteg orvoshoz, a fog menthetetlenül kilazul, s végül kihullik.

A plakk és baktériumai

A foglazulás oka tehát az ínygyulladás, amit viszont — az esetek nagy többségében — az elhanyagolt szája, a rossz szájhigiénia okoz. Bizonyára mindenki megfigyelte már, hogy ha nem tisztítja meg naponta többször is a fogait, rajtuk étkészés nélkül is vékony, fehéres színű lepedék képződik, amely eleinte fogkefével vagy akár az ujjunkkal is könnyen eltávolítható, ám néhány nap múlva már olyan erősen tapad a fog felszínéhez, hogy a fogkefe sem dörzsöli le onnan. Ezt az erősen tapadó lepedéket plakknak nevezzük. Úgy alakul ki, hogy a foglepedékben egy ragacsos anyagot — dextránt — termelő mikroorganizmusok szaporodnak el, s a dextrán a lepedéket és a baktériumokat is odatapasztja a fogzománcra.

Persze, a szervezet védekezik az íny közelében férfkőző, azt megfertőző kórokozó baktériumokkal szemben: ellenanyagot termel és fehér vérszálak vándorolnak az íny felé, a baktériumok behatolásának helyére. Jóllehet a szervezet védekezése miatt a baktériumok nem tudnak bel-

lebb hatolni a szervezetbe, a támadásuk helyén gyulladást keltenek. S amíg a bőrrünkön egy egyszerű furunkulus vagy patlanás olyan heggel gyógyul, amely a nagy bőrfelületen szinte észrevétlenül eltűnik, az íny szélén a heg szövethiányt okoz. Emiatt az íny megrövidül, s a fog nyaka csupássá válik. Ha pedig a foga állandóan van lepedék, illetőleg plakk, a baktériumok inváziója, a fogínybe való behatolása folyamatosan válik, a gyulladás állandósul, s a fogak közelében kialakul az említett tasak.

Fogcsikorgatás, cukor baj

A rossz szájhigiénia kívül a foglazulásnak egyéb okai is lehetnek, például az alvás közben való fogcsikorgatás. A fogat csikorgató ember felébredéskor általában nyhe fájdalmat érez a rágóizmokban, s néha az egész fogsorra fáj. Ennek az az oka, hogy a fogak erős összeszorításakor, csikorgatásakor a fogakat tartó szövetekben vérszegénység, s emiatt oxigénhiány támad. Ez viszont hónapok, évek alatt ínygyulladásra foglazulásra vezethet. Kezdetben a cukor baj is okozhat ínygyulladást és foglazulást, s nemegyszer — amikor egyéb tünetek még nincsenek — épp ez hívhatja fel az orvos figyelmét a cukor bajra. Emellett egyéb belső betegségek, például a vérképzőrendszeri és az anyagcsere-betegségek is járhatnak foglazulással.

Minthogy azonban a betegségnek az esetek többségében a szájalórási hiánya a forrása, a bajt legtöbbször megelőzhetjük, illetőleg a kezdeti ínygyulladást és foglazulást megállíthatjuk, megszüntethetjük. Ennek érdekében az emberek maguk tehetnek a legtöbbet. Ha naponta többször és különösen étkezések után, fogat mosnak, megakadályozhatják a foglepedék és a plakk kialakulását, következképpen azt, hogy az íny környezetében a gyulladást keltő baktériumok elszaporodjanak.

A vitaminok önmagukban nem segítenek!

Az ínygyulladást és a foglazulást elsősorban helyileg kell kezelni. Az orvos mindenképp eltávolítja a bajt okozó fertőző gócot, a plakkot és a fogköveket. Enélkül ugyanis e betegségek nem szűnnek meg. Beavatkozása azonban csak akkor lesz eredményes, ha a beteg maga is tevékenyen közreműködik: a kezelést követően gondosan és rendszeresen ápolja a fogait.

Egyéb kezelés — például gyógyszerek szedése — csak ezt követően lehet hatásos. Téves tehát az a felfogás, hogy szedjük vitaminokat, s megerősödik az ínyünk. A vitaminok önmagukban nem tudják megakadályozni az ínygyulladást és a foglazulást. Ha a fog körül tasak alakult ki, az magától nem szűnik meg, sőt állandóan mélyül, önmagát növeszti és ha az íny duzzanata állandósult, a gyógyuláshoz kisebb sebészeti beavatkozásra, ínylelemzésre is szükség lehet.

Az említett helyi beavatkozásokon kívül vitaminokat és egyéb gyógyszereket is adhat az orvos a betegnek. Ezek ugyanis nagymértékben segíthetik a gyógyulást, kivált akkor, ha valamilyen belső betegség, például cukor baj vagy vitaminhiány okozta az ínygyulladást és a foglazulást. A gyógyszerek azonban — mint említettük — önmagukban hatástalanok. Csak a helyi kezeléssel és a megfelelő szájhigiénia mellett együtt vezetnek eredményre.

Milyen „bűnökkel” vádolják a húst a vegetáriánusok?

Lehetséges, hogy a jövőben az állat leölése ugyanolyan bűnnek számít, mint az embergyilkosság? Ezt jóslta négy évszázaddal ezelőtt Leonardo da Vinci, aki sok más zseniális társával együtt — Einsteinól Tolsztojjig, Shelley-ig, Shaw-ig, hogy Gandhi-ról és Schweitzerről ne is beszéljünk — vegetáriánus volt.

Leonardo jóslatának beteljesedésében reménykednek azok az olasz vegetáriánusok, akik XX. országos kongresszusukat tartották Bolagnóban. A kongresszus elnöke, F. Delor professzor a következőket mondta: „Természetesen az lenne az igazán szép, ha az olaszok — az északi államok vegetáriánusaihoz hasonlóan — erkölcsi megfontolás alapján tartózkodnának a húsfogyasztástól, nem pedig a körülmények kényszerítő ereje folytán. Az a világ, amelyben nem ölnék halomra többé a békés és megfelelő állatokat, mindenestre egészségesebb, örömelebb és nyugodtabb, a jelenleginél kevésbé erőszakos és sokkal civilizáltabb világ lenne.”

Tekintettel arra, hogy Delor professzor maga is orvos, hozzájárulásának elején igyekezett rávilágítani arra, hogy a hús nem nélkülözhetetlen táplálék, egyszerűen csak rossz szokás. Kijelentette, hogy a húsfogyasztásnak egy egész sor kedvezőtlen egészségügyi kihatása van, és elsősorban a szívét és az érrendszert károsítja.

H. Trowell, az ugandai Makerere Egyetem orvoskarának munkatársa hosszú időn át tanulmányozta az infarktusz és a diéta közötti összefüggést. Arra a megállapításra jutott,

hogy ha el akarjuk kerülni ezt a rettenetes betegséget, a legjobb, ha áttérünk a vegetáriánus kosztra.

C. Sirtori professzor rámutatott, hogy a világ különböző részein folytatott kutatások során világossá vált: a túlzott marhahúsfogyasztás fogékonyra teheti az embert a gyomorrákra. Ezzel kapcsolatban Delor professzor a következőket mondta:

„Tény az, hogy Japánban, ahol igen kevés marhahúst fogyasztanak, ritkaságszámba megy a gyomorrákos megbetegedés. A skótokat viszont, akik a világ legnagyobb marhahúsfogyasztói, aggasztó mértékben fenyegeti ez a féltelmetes betegség. Annak ellenére, hogy számtalan tudós és kutató rámutatott már a hús káros hatására, még mindig ott tartunk, hogy a húsfogyasztás növekedését tartjuk a civilizáció egyik fokmérőjének. És eszünkbe sem jut, hogy az állati proteinek helyett a növényi proteinek előállítására fektessük a hangsúlyt.”

A FAO közleményeiből egyértelműen kiderül, hogy az emberiséget az éhhaláltól csak a vegetáriánus táplálkozás való visszatérés mentheti meg. Ezt a figyelmeztetést azonban láthatólag senki sem veszi komolyan. Nem akarjuk tudomásul venni, hogy akkora földterületen, amelyen borjúhizlálással 26 font állati proteint állíthatunk elő, jó 770 font növényi proteint tehetünk szert, amennyiben zöldségféléket termesztünk. Ez is arra utal, hogy csak a vegetáriánus életmód oldhatja meg az emberiség táplálkozással kapcsolatos problémáit.”

Az éhség mint gyermekbetegség

Amikor 1972-ben Santiago de Chileben háromezer ENSZ-küldött megállapította, hogy „egyedül Dél-Amerikában 180 millió ember éhez”, ez egyben azt is jelentette, hogy a földnek ezen a részén több mint 80 millió fiatal táplálkozik elégtelenül. Az ENSZ egy további megállapításából, miszerint „a Rio Grande és a Tüzföld között naponta 1500 gyerek hal éhen”, nem nehéz kiszámítani, hogy Dél-Amerikában évente több mint félmillió gyermek hal éhhalált.

Egy orvos, aki az Unicef megbízásából járt Dél-Amerikában, így ír tapasztalatairól: „Az éhezõ gyermekek egyharmada, kivételképpen az Amazonas vidékén, olyan nyomorúságosan táplált, hogy életük harmadik évében nem tudnak járni, de gyakran még küszni sem.” Megfigyeléseit helyi orvosok kijelentései egészítették ki.

Hivatalosan az éhezést nem tartják számon mint gyermekbetegséget, de „félhivatalosan” a világ kiterjedt területén már régen a gyermek éhségbetegségének, sok más szenvedés és fejlődési rendellenesség okozójának tekintik.

A denveri (Colorado) John F. Kennedy nevét viselő gyermekfejlesztés-kutató intézetben végzett vizsgálatok minden kétséget kizáróan bizonyították az éhezés és a szellemi fogyatékoság közötti összefüggést.

A terheségek alatti hiányos táplálkozás fékezi a növekedést és az agy kifejlődését. A születés utáni éhezés tovább súlyosbítja a már elszívott károsodást: a gyermek köptelen a tanulásra, nem tud kellően koncentrálni, közönyös az öt környező világgal szemben.

„Az éhezõ gyermek minden figyelmét arra a kérdésre összpontosítja, hogy mikor és hol juthat enni valóhoz. Apatikus, részvétlen, érdektelen, alkalmazkodásra képtelen lesz...” — mondják a gyermekgyógyászok.

Vadászok egymás között

Rajzunk szövegét lásd. a vizs. 1. és a függ. 13. számú sorokban!

Vízszintes: 1. A vice szövegének első része (zárt betűk: H, I, F, O, M, L). 13. Egyszerű, alapvető. 14. Orosz férfinév. 15. Szélesre nyitott. 16. Háborúban a hadműveleti területet és a hátsóországot választja el. 18. Argentína elnöke. 19. Ismeretterjesztő társulat rövidítése. 20. Csökken a szintje. 21. Bolgár cigaretta. 22. A neon vegyjele. 23. Néman kér! 24. Számvév. 25. El-Giza egyiptomi város korábbi neve. 26. Ruhat készítő. 28. Nagy vonalakban ismert. 29. A múlt idő jele. 30. Azonos római számok. 32. Kiegyenlítő. 34. Arany színű ital. 35. Folytonosság niány. 37. Medret tiszt. 38. A telefon felhívója. 39. Csónak. 40. Főzetelknövény. 42. Enekláng. 43. Kiejtett betű. 44. Verses... (könyv). 45. Veszélyben a vezér. 46. Elhunyt színművésznő (Gyula). 48. A tantál vegyjele. 49. Kiejtett betű. 50. Faj a fordítottja. 52. Sütő. 53. Szokás szerint (latin szóval: MORE). 55. Zalán páratlan betűi. 56.

KIS TÖRTÉNETEK Híres emberekről

1947-ben a magyar képzőművészek alkotásainak szemléjét a romos városi Fővárosi Képtár helyiségeiben, az Egyetem utcai Károlyi-palotában rendezték meg. A koalíciós szellemnek megfelelően a konzervatívoktól a nonfiguratív piktúráig és plasztikáig minden irányzat művelői képviseltették magukat a tárlaton. És hogy a különböző művészeti elvek hívei egymás műveit a részvételtől ki ne rekeszthessék, a beküldött műtárgyak elfogadásáról három zsűri döntött. Az A-zsűri a maradi stílusú, a B-zsűri a modernebb felfogású, a C-zsűri az absztrakt anyag szelektálására volt illetékes.

A tömötlen kép és szobor válogatása hosszú időt vett igénybe. A fel szabadulási utáni első évek bősége és vegyes természetű nem volt könnyű végigszemelgetni, a zsűritagokat nagyon kimerítette már a munka. Egy hajszás nap délutánján egy zubbonyos, micisapkás férfi jelent

meg az A-bizottság előtt. Kezébe papírba burkolt, gondosan átkötözött, nagyobb csomagot tartott, és kereső tekintettel nézegette a zsűri tagjait.

Toroczkai Oszvald, a Debrecenből Pestre származott festő és grafikus, a hajdani „szecessziós modern”, akkor már a konzervatív csoport zsűrijének tagja, viszolyogva pillantott a becsomagolva is embertelen formát sejtető tárgyra. Jó érzékkel nyomában észlelte, hogy ami a papírburokban rejtőzik, természetű ábrázolás nem lehet.

— A C-zsűrihez, kérem, nem ide! — szölt rá kisértürelmetlenül a csomagot tartó emberre. — Az absztrakt szobrok a C-bizottság elé tartoznak. A micisapkás meghökkenve bámult Toroczkaira: — Nem hiszem, hogy ez bármilyen bizottságra is tartozna — mondta aztán, csomagját óvatosan letéve —, mivel hogy ez nem szobor, hanem az új vécésze... .

ÉRDEKESSEGEK

A csehszlovák TESLA-gyár mérnökei zsebben hordható zajszintmérő elektronikus készüléket szerkesztettek. Ennek segítségével megállapítható a zajszint nemcsak az utcán vagy a gyárban, de a házában és az iskolában is.

Doktor Bonardiji, az indiai farmakológusok szövetségének elnöke érdekes adatokat közölt arról, hogyan alakult az országban az átlagéletkor 1921-ben az indiaiak átlagosan 25 évet éltek. 1973-ra az átlagéletkor megduplázódott, 50 esztendőre emelkedett. Bonardiji doktor szerint ez főleg az orvosi szolgáltatásnak, a tömeges oltásoknak köszönhető.

Japán orvosok tanulmányozták a vándormadarak vérének összetételét, hogy megállapítsák, nem a vándormadarak terjesztik-e az influenza vírusát. Feltételezik, hogy a szárnyas utazók, miközben egyik hely-

ről a másik helyre repülnek, hozzájárulhatnak az influenzajárványok elterjedéséhez.

Francia higiéniai szakemberek megfigyelték, hogy az új bankjegyeken már néhány hét elteltével mintegy 600 000 mikróba gyűlik össze. Határozat született, hogy a pénz készítéséhez használt papírhoz fertőtlenítő anyagot adagolnak, amely hosszú ideig hatásos marad.

Az ENSZ nemrég újabb hivatalos adatokat tett közzé a Föld lakosságáról. Jelenleg bolygónkon mintegy 4 milliárd ember él, s a növekedés évi átlagos üteme 2 százalék. Ha ez az ütem fennmarad, 35 év múlva a Föld lakóinak száma megkétszereződik.

Az ENSZ szakértői úgy vélik, hogy a Föld élelmi-szertartalekai 15 milliárd ember szükségleteinek kielégítésére elegendők.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14				15		
16				17					18		
19				20					21		22
23				24					25		
26				27					28		29
30	31		32			33			34		
35		36			37				38		
39				40					41		42
43				44					45		
46				47					48		49
50	51		52			53			54		55
56		57			58				59		
60				61					62		63

dél-afrikai tartomány. 58. Elmennek mellette. 60. Szövetelőkészítő eljárást végez. 61. Régi úrmérték (kb. 25-30 liter). 62. Női név. Függőleges: 2. Hitelesít. 3. Kétféle. 4. Részben támogat. 5. Hornoktenger. 6. Földi paloták neve volt a Balkánon és Törökországban. 7. Fűző és f. Tál. 8. Majdnem egy. 10. Akadályon áttűnt. 11. Hírnár rész. 12. Királyi szék. 13. A vice második része (zárt betűk: E, L, A, Y, Ü). 17. Rövidítés zeneművek elején. 18. Mesterkéltén viselkedik. 21. Kirekesztés. 24. Erdei állatok. 25. Balesetet okoz. 27.

Szöf- és borfajta. 28. Kétségbe von. 29. Svájci mondál hős. 31. A francia selyemipar központja. 33. Olasz filmcsillag. 34. A tel-ur vegyjele. 36. Utolsó posta. 38. Farkatlan kétűtű. 40. Elérhető távolságban. 41. Karamba hajó. 44. Virágállat. 47. Számoneve volt a Balkánon és Törökországban. 51. Angolszász tanyavettség. 53. Középső Kaposvártól dényugatra. 54. Helyrag. 55. Gottwaldov régebbi neve. 57. A tea névadója neve (TEE). 58. Azúr. 59. Házállat. 61. Római hatos. 63. Az ezüst vegyjele. Beküldési határidő: 1976. április 3.

A gép- és alkatrész-értékesítés kilátásai

Traktorokból szűkösnek, munkagépekből megfelelőnek ígérkezik az ellátás

A mezőgazdasági gépeket, alkatrészeket, anyagokat beszerző, értékesítő Agrotársulat és vállalatai tavaly 23,8 milliárd forint értékű gépet, anyagot adtak el. Az idén — új áron számítva — 5,5 milliárd forinttal nagyobb értékesítést terveznek. Ezen belül tetemes összeget, 14 milliárd forintot képviselnek az eladásra kerülő gépek és alkatrészek.

Traktorokból az idén 8400-at rendeltek. Eddig azonban mindössze 5440 erőgépre tudtak szerződést kötni a szállítókkal. A leszerződött traktorok zöme szovjet MTZ-50-es. Nagy traktorokból a Rába-Steiger beszerzése, értékesítése mutatkozik biztosnak. Az MTZ-80/82-es traktort az idén még nem tudják beszerezni. Bizonytalan más, 200-300 lóerős traktorok beszerzése is. A Zetor 120-as traktort a gyártó vállalat az év végén, illetve a jövő esztendő elején szállítja. Használó a helyzet a T-150 K típusú traktorról is.

A traktorbeszerzés lehetőségei tehát eléggé szűkösök, ezért az ellátásban feszültségekre lehet számítani, s a gazdaságok igényeit a kereskedelem nem tudja teljes egészében kielégíteni.

Mind fontosabb a szerepük a mezőgazdasági termelésben az úgynevezett önjáró gépeknek. Közülük a gabonabetakarításban fő szerepet játszó kombájnokból a várható kereslet kielégíthető. Az önjáró szalastakarmány-betakarító

tő gépek közül a legkeresettebbek közé tartozik az NDK-ban gyártott E-301-es és E-280-as. Ezenkívül érkezik SPS-420-as szalastakarmány-betakarító is. A gondot az okozza, hogy a gépek jelentős hányada csak a második félévben érkezik, így a takarmánybetakarítás kezdetén nem állítható munkába.

Az egyéb mezőgazdasági gépek közül fűkaszából, kukoricadapterből, silókukoricabetakarítóból, pótkocsiból, cukorépa-, burgonya- és zöldségbetakarítóból a gazdaságok igényét minden valószínűség szerint jól kielégíthetik. A munkagépek közül a vetőgép-ellátásban mutatkozik bizonytalanság — ha a hazai gyártó vállalat pótolja tavalyi elmaradását, akkor nem lesz fennakadás. A nagy teljesítményű traktorokhoz lesz ugyan elegendő eke — ennek minőségét azonban még javítani kell a gyártó vállalatnak.

Pótalkatrészből, műszaki áruból, gördülőcsapágyból a tavalyinál félmilliárd forinttal nagyobb értékesítést terveznek. A rendeléseket azonban a szállítók eddig csak részben igazolták vissza. Egyéb, az Agrotársulat által forgalmazott cikkek közül, építőanyagból megfelelő, vasanyagból szűkös ellátásra s választékra lehet számítani. Épületszerkezetekből, mezőgazdasági textilárból, munka- és védőruhából lesz elegendő. Főliából a tavalyinál 15 százalékkal többet, 7000 tonnát szándékoznak értékesíteni.

KORSZERŰ LAKÓTELEP ÉPÜL GYÖNGYÖSÖN

A hatvanas évek közepén végrehajtott nagyobb arányú iparosítással egyidőben gyorsan fejlődött Gyöngyös. A MÁV Váltó- és Kitérőgyár, az Egyesült Izzó, majd a Thorez bánya, illetve a Gagarin Hőerőmű felépítésével gyorsan nőtt a lakosság lélekszáma is. Gyöngyös déli részén 3000, a Mérges úton 1000 lakással új lakótelep épült. A legrosszabb állapotban levő városrészek már kicserélődtek, ezért most a városnak új építési területet kell keresnie.

A tervezők a terjeszkedésre az úgynevezett déli kálvária-parti részt jelölték ki, ahol a mostani és a következő öt éves tervben 3500-4000 lakás épül majd fel. Az új lakótelepet úgy alakítják ki, hogy itt városi alközpont szerveződjék, tehát üzleti negyedet, iskolákat, kulturális intézményeket, sportpályákat is építenek. Itt helyezik el majd a város szakmunkásképző intézetét és egy nagyobb művelődési központot is terveznek e területre.

A beépítésnél arra is gondoltak, hogy a természet is helyet kapjon az új városrészben: nagy zöldterületek lesznek itt, az épületek között erdősávokat és a megszokottnál nagyobb parkokat alakítanak ki.

Az új lakótelepen ebben az öt éves tervben ezer lakos épül fel, közülük háromszáz a Thorez kiterületén dolgozó bányászoké lesz.

Új cigaretta Egerből: a Helikon

A dohányzás káros hatásainak csökkentésére a filteres cigaretták elterjedése után új utakat keresnek a dohánygyárak. Külföldön már korábban forgalomba hozták kis nikotintartalmú cigarettákat, s a közeljövőben hazánkban is megjelenik az Egri Dohánygyár Helikon nevű, kevés nikotint tartalmazó cigarettája.

A gyár a Dohánykutató Intézetrel közösen végzett kísérletek alapján fejlesztette ki az új cigarettát, s ez annál is indokoltabb volt, mert a magyar dohányok nikotintartalma általában lényegesen nagyobb, mint a külföldieké.

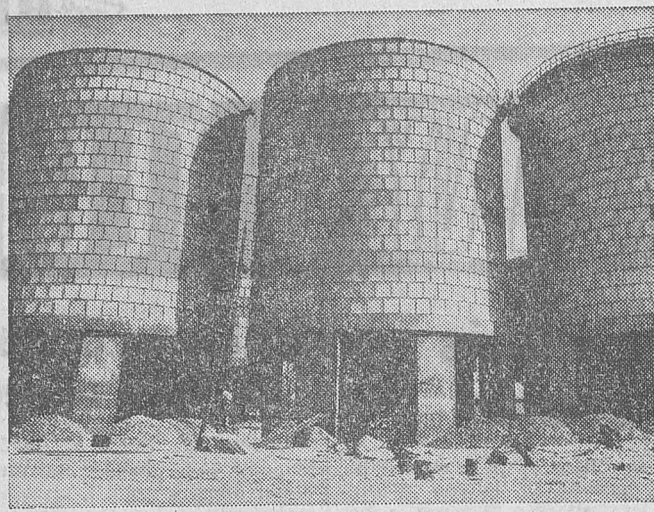
A dohánynövényen, a megfigyelések szerint, az alsó levelek jóval kevesebb nikotint tartalmaznak, mint a felsők, ezért az új cigarettához külön gyűjtötték a dohányt, majd ezt külföldi dohánnyal keverve elértek, hogy a keverék nikotintartalma egy százalékos lett. Az ebből a dohánnyal készült cigarettára kombinált fűszűrőt tesznek. A normál fűszűrő ugyanis csupán a nagy molekulájú kátránytermékek harmadát szűri ki, márpedig vannak egyéb káros füsttermékek is. Ezek egy részét a fűszűrőbe helyezett különleges betéttel igyekeznek az új gyártmányban lekötöni.

A Helikon cigaretta egészségkárosító hatása lényegesen kisebb, mint más cigarettáké, amit érzékeltet, hogy egy Kossuthban például 14-15 milligramm nikotint van — egy Helikonban ennek a fele, s ezt a szűrők segítségével annyira csökkentik, hogy a füst már csak egy milligramm nikotint tartalmaz. Az új cigaretta árusítását áprilisban kezdik meg.

A közutak szélesítését ebben az öt éves tervben befejezik Komárom megyében, jelenteték be a megyei szállítási bizottság ülésén. Az ülésen tájékoztatták a bizottságot arról, hogy a megyében 250 ezer négyzetméternyi útburkolatot erősen megrongált a fagy, sok helyen balesetveszélyessé vált a közlekedés. Az utak javításán gyorsított ütemben dolgoznak.

LÉNYEGESEN megkönnyítették a választ Ausztriában egy új törvénnyel. Ezentúl nem vetik fel, hogy melyik házastárs a vétkes fél, csak egyetlen okra van szükség a házasság felbontásához: a házasság helyreállíthatatlanságára.

AZ ÉPÜLŐ PAKSI TAKARMÁNYKEVERŐ

A Paksi Állami Gazdaságban hatvanmillió forintos költséggel takarmánykeverő üzem épül. Évente 2000 vagon sertés- és 2000 vagon szarvasmarhatápót állítanak majd elő. A tervek szerint az első félév végén megindul a termelés.

Újabb gyermekintézmények épülnek. bővül a bolthálózat Angyalföldön

A nagy múltú munkáskerület, Angyalföld fejlesztésének idej tervei között egyebek között két, egyenként 100-100 gyermek elhelyezésére alkalmas új óvoda átadása szerepel; az egyik a Petneházy, a másik a Muk Lajos utcában épül. Ezen kívül, ugyancsak még az idén, 75 gyermek részére nyílik óvoda a Jász utcában.

A Thälmann utca 47-49 szám alatti általános iskola a kerület jelenleg legzsúfoltabb tanintézménye. Ezen a helyszínen nyílt majd a nyolc tantermet magában foglaló kétszintes napközi épület, amelyet előreláthatólag már a következő oktatási évben birtokukba vehetnek a tanulók. A Lehel utcai honvédségi lakótelepen tető alá kerül a bölcsőde, óvoda és iskola elkészültével még tovább gyarapodik a jövő nemzedék nevelése szempontjából oly nagy fontosságú gyermekintézmények hálózata. Felépül a XIII. kerület második tanuszodája, amely a Radnóti Miklós utca és a Pozsonyi út sarkán levő általános iskola udvarán kap helyet.

Angyalföld áruellátásának javítására három új, korszerű ABC-áruházat létesítenek. Közülük a legnagyobb, amely a Béke téren nyílik meg, a tervek szerint már a tavasszal, 600 négyzetméter alap-

területű lesz, és nem sokkal később átadják rendeltetésének a másik kettőt is. Ezek a Mautner Sándor utca és a Szedegi út sarkán, illetve az Újpalotai úton épülnek fel, 400-400 négyzetméter alapterületen.

A XIII. kerületi Vendéglátóipari Vállalatot egyesítették a belvárossal, s ezzel létrejött a főváros legnagyobb vendéglátóipari vállalata. Az összevont eredményeként az üzlethálózat fejlesztésénél gazdaságosabban tudják felhasználni a rendelkezésre álló anyagi és egyéb eszközöket. Így mód van arra, hogy a XIII. kerület kevésbé korszerű vendéglátó helyei színvonalban felzárkózzanak a Belvárosban működőkhez, s a jelenleginél kulturáltabb körülmények között láthatassák el a lakosságot. Ami a lakásépítkezéseket illeti: Angyalföldön és Újlipótvárosban a fővárosi tanács előzetes tervei alapján a következő években több ezer új lakás épül. A Pozsonyi úton kezdődött, s a Duna-parton végig húzódó modern házak a főváros kiemelkedően szép lakóépületeiként szegélyezik majd a folyó partját. A lakásokkal egyidőben készülnek: el a járulékos beruházások: bölcsődék, óvodák, iskola, ABC-áruházak, különböző szolgáltató létesítmények.

Legalább 300 férőhelyes tehenészetek, 2000-es sertéshizlalók

Az építési beruházásokra előirányozott összegek nagyobb részét az idén várhatóan a meglévő állóeszközök korszerűsítésére, a létesítmények rekonstrukciójára fordítják a mezőgazdasági üzemek — ezt a tájékoztatást adták a MEM illetékesei azzal kapcsolatban, hogy a minisztérium közzétette a szakosított állattartó telepek rekonstrukciójára vonatkozó irányelveket. Több száz jól dolgozó nagyüzemi telep működik az országban; technológiáik, berendezéseik azonban időközben elavultak és a fejlesztés gátlóivá váltak. További előrelépés csakis széles körű átalakítás és korszerűsítés után képzelhető el. Egyebek között az állattalomány kiszolgálásánál fokozott gátló szerepe van a sertés- és a belső területet is úgy kell kialakítani, hogy a nagyobb értékű kényesebb állatfajták számára is megfelelő környezetet nyújtsanak.

A gazdasági épületek rekonstrukciójához a tavaly megjelent PM-MÉM rendelet meghatározott körben állami támogatást tesz lehetővé — 20-40 százalékos arányban —, így a termelők viszonylag előnyös feltételekkel építtethetik át telepeiket.

A rekonstrukciót különösen azokban az üzemekben szorgalmazzák, ahol eddig is sokat adtak a fejlesztésre, a jó fajták meghonosítására, az egészségügyi és a takarmányozási színvonal javítására. Ezekben a telepekben a rekonstrukció mintegy folytatása le-

het a korábban megkezdett tervszerű fejlesztésnek. Alapvető, hogy a felújított létesítményeket később az állattartók rendeltetésüknek megfelelően használják; ellenkező esetben a gazdaság ellen megfelelő szankciót alkalmaznak.

A felújításoknál különös gondot kell fordítani a fizikai munka helyettesítésére, összefüggésben azzal, hogy az állattartó telepek munkaerő-gondja sok esetben a nem megfelelő munkakörülményekkel magyarázható.

A gépesítés színvonalának növelése egyúttal az állomány létszámának növelését is lehetővé teszi akkor, ha a gazdaságok ezt a szempontot szem előtt tartják a rekonstrukciónál. A kapacitásbővítés különben elsősorban a már meglévő nagyüzemi állattartó telepeken indokolt, miután itt lehet számítani leginkább a termelési tapasztalatok hatékony érvényesülésére és arra, hogy a meglévő járulékos létesítmények révén az újabb beruházás fajlagos költségei viszonylag kedvezően alakulnak.

A MEM illetékesei arra is figyelmeztetnek, hogy a kisebb, elaprózott létesítmények, a 80-100-as tehenészetek, az 500-1000 férőhelyes sertés-telepek a rekonstrukció során ki tudják alakítani a nagyüzemi termelés szempontjából optimális nagyságú telepet: a minimálisan 300 férőhelyes tehenészetet, vagy a 2000 férőhelyes sertéshizlalót.

HÍREK

Kezddik a metróépítés a Marx térnél

A napokban hozzákezdnek a Nyugati pályaudvar szomszédságában az észak-déli metrószárny egyik szellőzőaknájának kialakításához; ez egyúttal a megnyitója a 20,7 kilométeres vonal Deák tér és Elmunkás tér közötti szakasza építésének. Itt, a Marx térnél, a főváros egyik legforgalmasabb csomópontján lesz a pest-budai Nagykörút negyedik metróállomása, amely 1980 végén már fogadja az utazóközönséget.

Az észak-déli metróvonal Marx téri mélyállomását a Váci út vonalában, a Katona József utca torkolatában építik meg. A gyalogos-aluljáróból négy mozgólépcső hozza-viszi majd az utasokat a metróhoz, illetve a felszínre. A Nyugati pályaudvart a Katona József utca felől közelíthetik majd meg az utasok, közvetlenül a metrótól.

A metróállomás építésével egyidejűleg, ugyancsak 1980-as határidővel, új arculatot kap a Marx tér, ahol több épületet lebontanak. Egyúttal gyalogosaluljáró-rendszerhez csatlakozva, a Bajcsy-Zsilinszky út és a Jókai utca által határolt területen, a mostani trolivégállomás helyén, 7000 négyzetméter alapterületű, négyszintes nagyáruházat építenek. A metró üzembe helyezése után megszüntetik a Váci úti és a Bajcsy-Zsilinszky úti villamosokat; mivel a közúti járműforgalom erőteljes növekedése várható ebben a tengelyben, ezért a Markó utcától a Katona József utcáig kétszer egysávos — a városképhez illeszkedően — közúti felüljáró hidat építenek a tér fölé.

Jelentős olajmezőt fedeztek fel Szeged lakott területe alatt, csaknem 10 négyzetkilométernyi területen. Felkutatására és kitermelésére 22 kutat mélyítették speciális technológiával, különleges biztonsági intézkedések mellett. Mivel a nagy fúróberendezésekkel nem mehettek a lakóházak közé, a város széléről irányított ferde furókákkal hatoltak a tárolórétegbe. Az idén több száz ezer tonna olaj kerül felszínre Szeged lakott területe alól.

ÚJ ARCULATOT ölt Szeged az ötödik tervciklusban: 12 ezer lakást adnak át, 11 százalékkal többet, mint a IV. öt éves terv idején. A korábbinál nagyobb figyelmet fordítanak az új városrészekben a kapcsolódó létesítmények — üzletek, óvodák, bölcsődék, iskolák, orvosi rendelők — építésére. A kulturális beruházások közül kiemelkedik a szegedi ifjúsági ház, amelyet 1977-ben vehetnek birtokukba a fiatalok.

A Diósgyőri Gépgyár kábelgépei minden piacon egyformán értékesíthetők. A fejlesztés eredményeként 1976-ban a gyár 400 kábelgépet exportált. Az ötödik öt éves terv végén évente már csaknem háromszor több gépet adnak majd megrendelőiknek. A tervidőszak végére a diósgyőri gyár az egyéni gépszállítások mellett már komplett kábelgyárak exportját is tervezi.

MAGYAR orvosi műszerkiállítás nyílt Kairóban. A Medicor Művek korszerű termékei — így elsősorban a hordozható EKG-készülék, a 12 csatornás elektrokardiográf, a tehergépkocsin is szállítható kis méretű röntgenkészülék — iránt nagy az érdeklődés. Egyiptom a magyar orvosi műszeripar hagyományos piacának számít.

BŐVÜL AZ ORSZÁGOS ÜDÜLŐHÁLÓZAT Kedvezmények a nagycsaládosoknak

A tavalyinál ötzerrel többen, 380 ezren üdülhettek az idén kedvezményesen a szakszervezetek üdülőházaiban; a Balaton partján, a hegyvidékeken és a gyógyvizek mellett. A SZOT Üdültelési és Társadalombiztosítási Főigazgatóságának tájékoztatója szerint 1976-ban több mint 475 millió forinttal járul hozzá az állam és a szakszervezeti mozgalom a dolgozók pihenéséhez — a beutaltak átlagosan a költségek 27 százalékát fizetik.

Az idén több mint 84 ezren vehetnek részt a családok üdülésében; a nagycsaládosoknak külön kedvezményeket is adnak, a harmadik vagy a további gyermekeknek az üdülés díjtalan. Bevált a gyermekgondozási segélyen levő anyák pihenetése is.

Gyógyüdültetésben is sok ezren vesznek részt Hajdúszoboszlón, Gyulán, Hévízen és más helyeken, a SZOT szanatóriumaiiban pedig orvosi felügyelet mellett csaknem 8000 szoruló pihenhet három héten át. A SZOT szervezésében 1976-ban 4200 pályakezdő ifjú munkás töltheti szabadsága egy részét a Balaton mellett, egy hétre 150 forintba kerül számukra az ellátás.

Az idén néhány új és rekonstruált üdülővel bővül az országos hálózat; Szántódton 80 új faház várja a nagycsaládosokat, összesen négyszázan pihenhetnek itt egyezren. Megnyílt a korszerűsített siófoki SZOT-bányászüdülő, a lillafüredi üdülő rekonstrukciójának pedig a félidejéhez érkeztek.

Évente 4,1-4,3 százalékkal nő az energiafogyasztás - 1980-ban tízmillió tonna importált kőolaj

Százhalombattán, a Duna menti Hőerőműben együttes ülést tartott az országgyűlési ipari, valamint terv- és költségvetési bizottsága. A képviselők a népgazdaság energiahelyzetét vitatták meg. Az irásos beszámoló Sziili Géza, nehézipari miniszterhelyettes egészítette ki.

A beszámoló megállapította, hogy a negyedik öt éves tervben előírt feladatok megvalósultak, jelentős eredményeket értünk el az energiagazdálkodás műszaki színvonalának fejlesztésében, a gazdálkodás hatékonyságának növelésében. A világpiacon bekövetkezett változások következtében energiapolitikai koncepciónk bizonyos mértékig megváltozott, fokozott szerepet kapott és kap a továbbiakban is a tőkés kőolaj- és kőolajtermék-import csökkentése.

Az ötödik öt éves tervben a népgazdaság energiafogyasztása évente átlagosan 4,1-4,3

százalékkal növekszik. Az igények kielégítése megkívánja mind a gazdaságosan igénybevett hazai energiaforrások fejlesztését, mind a behozatal növelését. 1976-1980 között a kőolajtermelés évente 2 millió tonna lesz. Emellett 1980-ra a behozatal csaknem 10 millió tonnára nő, amelyből a szovjet kőolaj mennyisége 7 és fél millió tonna. 1980-ban 10 milliárd köbméter lesz a földgázfelhasználás, ebből 3 milliárd köbméter a hazai termelés. Az évi széntermelés 24-24,5 millió tonna körül alakul. A 35 milliárd kilowattóra villamosenergia-igény kielégítéséhez 27 és fél milliárd kilowattóra hazai termelésre lesz szükség.

A növekvő igények és az egész népgazdaságra vonatkozó hatékonyságnövelési követelmények továbbra is megkövetelik az energiagazdálkodás javítását, az ésszerű takarékoskodik.

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE Szerkesztő: a szerkesztő bizottság 1054 Budapest, V. Steindl utca 8. Klada

az Igazságügyi Minisztérium Bv Országos Parancsnoksága 76-1041 Szikra Lapnyomda Budapest